IHS

MA IEI

Sacratissimę. Humani Generis.
Reparatrici.
Panis vitę diligentissimo Economo
Othomanicę Lunę. invicto et perpetuo Hosti
Geminis Thaumaturgis.
Beatissimę semperq laudandę. Virgini
Matri.
Dilecto Sponso et putativo Patri.
Protho Martyri Apostolo,
Navarrę Patronis.
Vobis inquam tutelaribus meis.
Dominę meę et Angelorum Reginę Marię.
eius castissimo Josepho.
Signatoq [illegible]
Firmino Pampilonensi Episcopo, et Xaverio.
Indiarum Apostolo.
Cum in meę professionis initio [illegible] hoc.

A
Sic Mariam invocat. Divus Illephonsus. lib. de Virgin. Mariæ

B
Dominam Mariam sic appellat. Rupertus. Abbas. lib 8 in cantica.

C
Prover. cap 8. ver. 20 et 21

D
Prover. cap 9 ver. 4.

E
Prover. cap 8. ver. 15.

F
Ecclesiastici. cap 26 ver 15.

G
Esther. cap 10 ver. 6. et cap. 11 ver. 10

H
Prover. cap 18 ver 4.

I
Prover. cap 5 ver. 16.

K
~~Math~~. Mathe. cap 11 ver. 25.

L
Psalm. 93. ver. 12.

opere collijendo cogitarem, consecrare absque dubio venit: itenim tu Domina mea. Dominatrix mea Dominans michi (A) magistra et Magistrorum (B) et in viis iustitiæ ambulas in medio semitarum iudicii, ut dites diligentes te (C) clamasque parvulum venire ad te (D) et legum conditores tua intercessio ne iusta decernere (E) velociter ut sitiens viator ad te fontem aquæ os meum aperio (F) ~~[illegible]~~ tu enim formosa Esther, quæ crevisti in fluvium maximum et in aquas plurimas redundasti (G) fonsque sapientiæ dicenti, esto torrens redundans (H) et in medio ignorantiæ meæ deriventur fontes tui, et in plateis aquas tuas divide (I) reple que thesauros meos, faciendo me iustitiam decernere, scribere quæ utilia, et observare que iusta, tenebras peccati ~~et~~ ignorantiæ tua luce repellendo, ut in æternum laudem tuam semi omnipotentiam revelando ~~[illegible]~~ michi parvulo, abscondita sapientum, (K) et glorias bor. ~~quia~~ ~~et~~ cum Psalmista, (L) quia a te Domina eruditus sum, et de lege tua

II

~~te~~. Doctrice. edoctus. Nullam. Mater, tuę amoris erga me. rationem proponendam in dico, sed te solum MARIAM incessanter invocare, sub quo nomine. Pater meus. S.tus Augustinus. ait nemini desperandum (M) et sicuti Israël. dixit Iudith. (N) tibi in qua vere Deus. misericordiam suam explevit. dico ex mea intima devotione, afectuque reverente. domi nare nostri tu et filius tuus, et ne scri bam vanum duc gra Virgo manum.

Suam vero felicior Patriarcha intercessionem et merito potentissimam iudico et securam. Domi nus enim noster Iesus fuit in terris subditus tibi. (O) tuus que putatius filius (P) et si tanta potentiam dum in terra fuisti a Deo mereri, quam potentior eris in celis? ut. S.tus Bernardus. considerat. Ipsa autem Sacra Scriptura ei respondet dum in alio Ioseph typo tui scripsit constituisse te Dominum domus suę et omnis possessionis suę (Q) et esurien tes. saciarent Deus. verbo dum dixit Ite ad Ioseph, et

A

1

1 Al cap. 2 dela ley 3 lib 2 tit. 12 d los juicios. acerca d la presentacion d agravios en la sria que vern. Leon. dec tom. 3 decis. 35. # num 9. licet aliud d iure ipse num 7. Salg d regia prot. par 2. cap 10 n 55.

2 Al cap. 6 lib 2 tit. 2 d heredat. el fuero, su mejoramiento y la ley 5 lib 3 tit. 7 d los testos. que prefieren los hermanos alos pes. an tali statuto parentes excludant a legitima. Card Luca. d legit. tom. 9 disc 10. pertotum.

3 Ala ley 31. lib 1 tit 8 d los Alcaldes y Regid. que se hallen prest. en los examenes d causas criminales. Covar. var. lib 2 cap 13. num 10.

4 Ad legem 10 lib 2 tit 19 d los hijosdalgo, Covar. var lib 2 cap 13 num 10.

5 Ad. leg. 6 lib 3 tit 6. de los matrimonios. gravamen sive a parentibus sive a extraneis aditum tolli. d dote, si matrimonium dissolvat. ob leg 2 # de pactis dotalibus. Canc. lib 1 var. cap 8 num [illegible]. et lib 3 cap 7 num 203. font de pac nupt. clau. 4 glo 9 p 5 n 180. et tollit dificultas. an vaceret in distante extraneo, quam ampleravit. Gratia Ad con. Messan. cap 8. glos 1 num. 20.

6 Ad leg. 7 lib 3 tit 6 d los matrimonios. reprobat. senta Cancerij lib 3 var. cap 7 num 204. et font. d pac nup clau 4 glos 9 par 5. 185. Et Amat. var resol. 20 num ult.

7 Ad leg. 4. lib 3 tit. 5 de las donationes, fontan. d pactis. clau 4 glos. 9 par 1 num 4. ad tollendas dificultates. cuius senta amplexa est.

8 Ad leg. 2. lib 3 tit 5 d las donationes ad mea fuit senda Guido nu. Pape decis. 184 num 4. et Cancerij lib 1 var. cap 8 num 65. et reprobata fontal. d pact. clau 4 glos. 9 par 1 num. 7 et 1499. et part 5 num 5. Et non est dubium sensum parentum conformare cum decisione leg.

9. Ad ley. 4. lib 3 tit 6 de los Matrimonios &c. an arrhe debe ant dotis promisse et non solute Armen. ad legem unicam de arrhis num 7, Antadter de donat. lib 1 p. 2 8 6 num 23. Quid si dies est datus solutioni dotis, et ante eius adventum dissolvatur matrimonium. Antun. obi. Gracine num 25. Leon. decis tom 1 decis 17 num 3. P. Molina de iust et iure tom 2 disp 43 num 14. Quid vero si dos soluta non fuit licet sine die promissa, vel eo transacto, si non Mulier, sed vel Pater, vel extraneus eam dotaverit, et an non exactione dotis arrhe sint in integrum solvende fontan. de pac tom 2 claus 7 glo 1 par 2 a num. 43 et seqq. An arrhe prob... dos data ... Capit ...

10 Ad ley. 10 lib 2 tit 19 de los Hijosdalgo. sobre el numero de testigos cap. cum causam 37 de testibus et attestat.

11. Ad cap. 8. ley. 17. lib 2 tit 6 de los juicios. vide Armend in ley 1 tit 11 de Advocatis num 87 fol 23. y el papel de D. Juan Manuel de Garro con Ubago. de los tercios.

12 Ad legem 9 lib 2 tit 13. sobre el numero de testigos. Covar. prac. cap 17 num 4. Soder. de annuis redit. lib 1 cap 17 num 48. sobre la nueba allegacion, an admitt. si qui eam proponit probationes in 1ª instancia non fecit, licet dillationes ei date sint. Vide papel en tu pleito con la Ciudad de Lang. —

13. Ad cap 4 legis 17 lib 2 tit 13. sobre oponerse las dilatorias en un contexto. Matheu de regim cap 10 § 1 num 138. —

14 Ad legem unicam lib 3 tit 2 de los inventarios. nota tempus currere absque interpellatione contra sentan. Arnedarius in fol. 162 num 3. sed ipse loquebatur attenta lege sui temporis, ... interpellatio requisita ab alia lege fuit, et ex duabus in hac recopil. una fuit facta &c.

15 Ad eandem legem nota tempus triginta et 60 dierum currere etiam contra usufructuarium, ex voluntate, testatoris

xti, et non solum contra usufructuarium foralem quia statutum non esset ab hac lege alius aliud esset, et in simili usufructu forali affirmat Leon. Leon. decis. 8 num 12.

16 Ad cap 3 lib 4 tit 2 de arras. sole perderse el usufructo foral si se casa el viudo: in casu quo a premortua uxore ad certum tempus scilicet decem annorum usufructus marito sit relictus, et tali tempore non transacto secundo nuptiis tunc per nuptias non amittet usumfructum. Garcia de expensis. cap. 23 num 9. quod in casu mortis, quo a iure finitur usufructus. hanc clonem ex lege uxori 39 de usufructu legato affirmat: sed mea videri, quidquid dicendo sit textus non acomodat.

17 Ad. cap 15 lib 2 tit 4 de Heredat. iure fori. super retractu consanguinei. nota quod si emptor sit clericus. nec ad retractum tenet, sed conveniendus est coram Ecclesiastico. si vero vendit sit clericus. cuius consanguineus retrahere vult. rem a clerico extraneo venditam; difficile erit affirmare an retractus locum habeat. quia utraque cum parte ... adunt. Varios citat permas in cap Eccle. S[ta] Mariae de const. quest num 38 et seqq. ... decis. 15. Gutier prac. lib 2 q 556.

18 Ad. cap 1 lib 6 tit 9 de las aguas. nota in dupla aestimatione attendi coactionem. sicut dicit ~~...~~ considerandam. ~~Corrad de iure praelationis. cap 91~~. Pechius de aqueductu lib 2 cap 10 quest 2 num 27. licet non esse attendendam affirmet Corrad de iure praelat. quest 90 num 12.

19. Ad cap 2 lib 4 tit 11 de penas. accomodare poterit legem. si quis sepulcrum 12 ff de religiosis et sumpt. Corrad de iure praelat. quest 48. num. 42. et seqq.

20 Ad. leg. 20. lib 2 tit 12 de los porteros. adverte quod de consuetudine in bonis subhastatis datur ~~longius tempus~~ longius tempus ad retractum per tribunales Hispaniae. ut affirmat Escobar de ratiociniis lib 2 comp. 14. Covar. lib 2 var. cap 11 num 3. In nostro Regno indubitata consuetudo est ut tempore quo bona. credito

+

re, seu eius confidentario adiudicantur ratione iudiciali vendi[ti]oni, et quator annorum tempus debitori ad retractum concedant. hec in bonis subhastatis ratione census, in aliis punctualiter hec lex observat. Et accidit super. tali retractu consuetudinario, ut debitor alicui cederet, et censionarius debitum, et ingentas obtulit creditori: hic se negavit ad retractum, negando huius cessibilitatem, et obtinuit: fundabat in punctualissima doctrina. I. Baptiste Antonelli. cons. 34. qui afirmat tale retractum datum in bonis subhastatis iusta statutum. debitori non esse cessibile, et num. to ... hoc procede maiori ratione in retractu consuetudinario ut nro. Etc et pulcra annotatio ad ...am gravem.

21. Ad leg. 2. lib 3 tit 1 de los retratos. dic hanc legem factam ad tollenda dubia, que pro utraque apponunt. ab Scobar de ratiot. comp 26 per totam.–

22. Ad. cap 9 lib 2 tit 1 de los puricios. Idem de iure procedere. Otero de pascuis cap 12 num. 1 et seq.

23 Ad. cap 10 et 11. lib 3 tit. 4 de cenas. pechas. &. et ad cap. 1 et 2 lib 6 tit 2 de taillacones. sobre la doble porcion: nota. Milites cam. habere ex leg Imperatoris. Decrevit tust pred iusta Collectary intelligentiam, et licet con iure impugnent. Covar. prac cap 37 num 1 et Otero de pascuis cap. 2 num 17. tamen aforo non dis in domino loci sed in infanconibus admitta est.

24. Ad legem 21 lib 1 tit 16 del trigo. vino &c similem prohibitionem plantationis refert factam ... Covar. prac cap 37 num ... ut re denique. Et hec lex nra ... et in Comitys ... ita, et de iure ...

25. Ad. cap. 17 lib 3 tit 17 de fiadores in fine, et ad leg. 16 lib 1 tit 18

de la Mesta. sobre el gozar los ganados que cultivan. nota q̃ si lege Divina, et humana oratoribus partes ad pabulandum concedit maiori ratione collentibus agros, licet non essent vicini, concedendus venit. et vide Covar. prac. cap. 37 num 3 vers. octavo &.

26. Ad legem. 12. lib 5 tit 18 dla Mesta. nota eandem habere constitutionem confratres dla Mesta in Regno Castellę ut refert [illegible] de pascuis cap. num. sed ut ipse afirmat ex privilegio nam alioquin de iure contrarium procederet.

27. Ad legem 7 lib 2 tit 26 de las prescripciones. nota q̃ si interim dum res non restituit obligatio a possessore veniente retractu talis obligatio perit et anullat. Larrea alleg. fol. 22 num. 12 y 21. Anaya var. cap. num 14 et 17.

28 Ad § 4 legis 1. lib 3 tit 2 de los censos. de reductione census fructualis ad pecuniam vide Larream alleg. fol. 23 num 16. ubi eam ut iustissimam aprobat. et citat Olanum conmemorantem iure legis.

29. Ad § 5. l. 1 y 4 lib 3 tit 2 de los censos. adverte, q̃ el hac lege non obst. census constitui potest sine pecunia numerata, si ex vero debito constituat. Larrea alleg. fol. 22. num 54 et 55. ubi plures refert hanc sentam denerse. Font. decis. 130. Conciolo alleg. 21 et 22 per totam. vide Velasco dissert. 37 plene

30. Ad leg. 4. lib 3 tit 2 de los censos. adverte de iure agentem sal viano qualiter agit creditor censuarius. debere stare locationi, ut ex Alexandro Ludo. decis 68. afirmat Larrea alleg fol. 44 num 13. Olea de cesio tit 4 quest 3 n 20.

31. Ad cap 2 lib 5 tit 3 de las fortalecas. sobre no hacer molino sin licencia del Rey o señor. adverte admittam fuisse sentam Pauli de Castro. quam refert Gomez in lege 26 tauri num 10, licet esset contra communem et etiam ut ipse refert num 14. eam aprobavit lex partita.

32 Al cap 3 lib 6 tit 6 de ruedas. sobre el impedir el molino nuevo al antiguo. Ant. Gomez in lege tauri 46 num 12. q̃ sobre conservar el drecho aunque derruido ipse eadem loco ver

ex quibus &c.

33 Ad leges 10 y 11. lib 1 tit 7 de los naturales, sobre preferir el tor- en las arrendaciones por el tanto a los estrangeros. nota quandam so- cietatem esse inter illos, et ideo preferre. Gomez var lib 2 cap 3 num 14 vers. item adde. Et ea ratione multo magis vicinis retractus non negandus.

34 Ad d. legem 11 lib 1 tit 7 de los naturales adverte, quod ex lege 32 anni 1565 quam ponit Ram. in lib 1 tit 14 Armendariz. pascua non posse locare alios, nisi gregem, vel armenta habentes, et neque posse retrahere: quod quia non satis expresse recopilatum est scripsi. Et idem ius in Castella procedit ut notat Otero de pascuis in cap 31 num 17 in fine.

35. Ad cap. 2 lib 6 tit 1 de los pastos, sobre no rompere el boiaral sin consentimiento de todos los gozantes. Nota universitatem ex tali foro non posse reducere ad culturam pascua nisi omnibus consentientibus, et sic non sufficere maiorem vicinorum partem, ut putat Costa tract de rat. rata quota quest 159 num 2 relato a Kelockio de cont. cap 6 num 94. quod meo videri [illegible] de iure certum est. et videre poteris Oter de pascuis cap et Covar. prac cap 37. et si ut Balmaseda affirmat in tract de collectis cap. 120. nec pro solutione onerum fiscalium pascua ab universitatibus locari posse nisi omnibus vicinis volentibus, maiori ratione ad culturam reduci ne queunt. Et nec admiror cum nostri fori decisio tam indubitabilis, et clara sit, quod Armen in leg. 1 lib 2 tit 12 de pascuis fol 80 num 12 sententiam Costae adhereat, quin nostri fori mentionem faciat.

36 Ad stillum et observantiam nostri Regni est. non maior pars votorum in comitiis attendatur collecta ex omnibus assentientibus, sed requiri maiorem partem cuiuslibet brachii, ita ut in uno deficien- te non sit decreto, nec voluntas Regni. Nota dictum Kelocky in cap. 6 num. 78 et segg. in trac de contribut. et hanc formam ex Gallia credibile est ad nos venisse.

+ 7

37. Ad legem. 1 lib 3 tit 6 de los matrimonios. nota eandem decisionem in lege 49 tauri. continetur infra. fol. 24 num. 3.

38 Ad leg. 17 lib 1 tit 8 de los Alcaldes y Jueces. nota. petentem hoc officium les salarium tantum pro sua parte solvere, alia vero solvenda est a collitigante. Leminez de lit. expen. cap 2 num 27. etiam si venit sat. qui nominet. Otero de pascuis cap 21 num 11. qui tractat de hoc officio, et aliis similium depositariorum.

39 Ad leg. 2 lib 1 tit 20. de las derramas. et ad cap. 18 legis 22 lib 1 tit 8 de los Alcaldes y regidores. sobre tasa en la cantidad de repartir. quoque admissa est iure Castellae. Balm. de collectis. cap. 5 per totum, et talem collectam non esse executivam quoad non consentientes. ad [illegible] in eo cap. ut tradit de iure procedere et [illegible] Balm. cap 14, et 106.

40 Ad § 12. leg 1. lib 3 tit 2 de los censos. sobre aver via executiva contra terceros sin excusion del principal. Vide Noguerol. alleg. 19. num 3 ubi cum pluribus hoc de iure procede afirmat.

41. Ad leg. 10. lib 2 tit 18 de los Juicios. sobre no aver revista en las fuerzas. Vide Noguerol alleg. 19 num 124. ubi citat. Salgadum et quoque recopilationem Castellanae legem.

42 Ad leg. 6 lib 5 tit 1 de obispos. sobre que el de Taracona nombre vicario General. quod eodem modo cautum est. lege [illegible] comitiorum anni. Recues tom. 1 collec 2971.

43. Ad legem. 4. lib 1 tit 7. de los naturales. sobre que no se dan beneficios a estrangeros, y ad leg. 14. sobre que los Generos no residentes quen possession Pragmatica tom 9 trac 2 resol. 99 et 204 fermo cap 10 ques 23 de constit.

44. Ad legem 3 lib 1 tit 7. de los naturales sobre. [illegible] adquirir naturaleza el hombre que casa con natural. advierte con

tiarum tenere si extranea nubat naturali. Galeota lib. 1 cont. 13. et item in casu nrae legis contrahe matrimonio aut viduitate per matrimonium (?) adquiri a marito affirmat. Lexurba (?)

44 Ad leg. 2 lib 3 tit 6 los matrimonios. adverte qd in Castella ut constat ex leg. 50 tauri. et seq. simile jus procedit in tasa et renuntiatione, et quoque in libera dispositione arrarum. sed non in quantitate taxata. illic enim decima pars bonorum mariti promitti permittit, in nro Regno octava, non bonorum mariti, sed dotis.

Ad eandem legem nota qd licet renuntiatio ejus non permittat attamen si juramentum interveniat valebit promissio excessiva quantitatis permissae. Ant Gomez in dlege. 50 tauri, et segq. num. 13. ubi num seq. videre poteris qd minor recte possit has arras constituere propria authoritate. sed vide fol. 28. num 7.

46. Ad leg 1 lib 3 tit 1 los retractos nota filium naturalem quoque posse retrahere ~~et [illegible] in hac lege~~ cum quoad retractum filiorum apellatione contineat. Guter. lib 2 prac ques. 119. num 2. Larrea decis. 32 num. 12

47 Ad cap. ~~[illegible]~~ 3 lib 2 tit 13 los juicios. nota observantiam cap. cum dilectus de fide inst. et illius limitationem si postea instrumenta reperiantur, et hoc juret.

48 Ad legem 2 lib 3 tit 6 los matrimonios sobre la contribucion creditor en dotes y si se añadar q̃ dotado no se pac tan Gomez in lege. 51 tauri num 30. — infra fol. 25 n. 1.

Quaderno. 2.

Num. 1. Ad legem 12. lib. 3 tit. 15 Ord. ultim. sobre la reduccion de Lorre, que eran venta usurarias vide simile statutum Neapolitanense relatum a Menoch. Presc. per glossam ren 13 num. 49. ubi videre poteris tempus non currere contra necessitatem tacentem, et sic nunc limitationem ad dicta admissibilem in dicta lege.

2. Ad 9 legum lib. 3 tit. 2 de los censos, sobre el comiso. Nota illud procedere de iure Castellae ex lege 68 tauri ubi pactum commissi admittitur non solum quoad capitale et redditus eius sed quoad omnia bona hypotecata. Gomez in dicta lege num. 8.

3. Ad legem 2 lib. 2 tit. 14 sobre el prescribirse la via executiva con diez años. Idem ius admissum vide a lege 63 tauri.

4. Ad tit. 20 del Destin lib. 3 tit. sobre el costumbre deberse en este reyno iure Canonico con los testigos, vide Par. ad legem tauri in ... et ... qui ex Decreto decir. 228 requirit modum tenendi in eo, cuius memoria nulla extat. Sed et Par. ... affirmat ... consuetudinem ... Argentre in consuet. Britan. rub. de testamen. num. 5.

5. Ad ... an ... de consuetudine ... testium, sufficiat eorum testimonium in testis legi, et ad hoc vide de Paz in dicta lege 3 tauri num. 579 et 2316.

6. Ad cap. 12 lib. 3 tit. 12 et cap. 3, 4 lib. 4 tit. 1 de los casamientos ... no ... ... la muger ... del marido, ... Idem ius procedere ... Castella ex legg. 54 et seqq. tauri ... vide Gomecium et ... Montealegre ... lib. 4 cap. 7 a num. ... qui varias limitationes affert.

7. Ad cap. 2 lib. 2 tit. 7 de iurar. contrarium de iure affirmat.

Conc. resol. Colm.^o verbo. testis quoad femoras. resol. 67. licet aliquos referat nol. fol. sentant defendentes. infra fol. 20. n. 14.

8. Ad cap. 9 et 13 lib. 2 tit. 6 de pruebas, e testigos: otro que entre Judio, Moro con Christiano, debe ser de cada religion un testigo. Contrarium dispositum est a Clem. 1 de testibus. ubi talia statuta derogantur. =

9. Ad legem unicam lib. 3 tit. de los Inventarios, adverte non recte esse compillatam, ea enim componitur ex lege [illegible] anni 1488. et ex lege 20 anni 1624. et illam loqui tam de usufructu forali ac de usufructu legato, et pactionali: hanc vero que constituit, et dies a tempore mortis currant, et cum fructibus bona restituantur, tantum de forali usufructu, et non recte in dicta lege a Chavi ex coniunguntur; ideoque cum [illegible] accidisset. ex verbis recopilationis fundatus defenderem quemquam pretendentem usufructuarium legatarium eo privari, quia a tempore mortis inventarium intra 60 dies non fecisset; licet Advocatus contrarius eam rationem minime notasset, attamen certe scio ob eam causam litem amisisse, cum sit lex 20 anni 1624 que iubet ut legibus originalibus, non vero recopilatis in iudicando credatur: Et eam legem originalem post exitum [illegible] quam antea contentus recopilationis [illegible] non quesivi. Et sic certe tene usufructuarium teneri facere inventarium intra 60 dies, et eo non facto amittere usumfructum, tam foralem, ac legatum, et pactionalem: sed in forali iuxta dictam legem 20 anni 1624 = 60 dies currere a tempore mortis; in pactionali seu legato non nisi a die quo usufructuarius sit requisitus de inventario a pro

Vide infra num 12.

8

pretarlo. et sic bene mente, ubi enim est et quot

10. Ad secondo [illegible] 3 [illegible] ... [illegible]

[illegible] exceptis comitatione praecedente [illegible]

Non aut habeo nota [illegible] ad bona immobilia et

[illegible] accommodatur [illegible] appellatione et [illegible]

praevaluerit attamen iuxta [illegible] sive [illegible]

[illegible] ... tunc census non contrahitur et videre

[illegible] de [illegible] decis. 122 num. 27. et ibi dicit num. 26.

affirmavit. in censibus locum habere [illegible] ... quia

[illegible] immobilia [illegible] consideratur, sed dicit [illegible]

statuto [illegible] ... ut [illegible] immobiles tantum

[illegible] ... [illegible] ... cognatos. Vide infra fol. 72 n. 14.

11. Ad cap. [illegible] 15. [illegible] 2 et 4 [illegible] et particulam, et ad

[illegible] ... Parentorum [illegible] ...

tum [illegible] ... prothomiseo non [illegible]

bus [illegible] immobilibus et [illegible] ... in censibus

ut dicit [illegible] decis. 122 num. 26 [illegible]

nec [illegible] et [illegible] ... eam iuxta quod

notat num 27. et proinde [illegible] ... sententiam.

12. Ad [illegible] citatam num 9. advertendum notam [illegible]

ex [illegible] ... originalem

anno 1622 et [illegible] ... [illegible]

[illegible] antiquam [illegible] et [illegible] ...

pellatione concedo: pedimentum Recopilationque non loquitur neque in usufructu forali ac in legato seu pactionali, hoc est de usufructu uxoris et mariti, quod potest de dicti genere esse, ex hoc quod de usufructu contento in leg. 1 lib. 3 tit. 12 etiam Recopilationis Cl. Doct. Intelligit, sed non est, quia ipse lex de dictis loquitur tam a foro marito ac uxori concesso, ac de legato et etiam de pactionato, ipse decimo leg. 10 ad omnes tales usufructus extenditur. Ulterius hec mea sensa patet ex ipsa lege in ea quibus dicitur mentem legis 1 lib. 3 tit. 12 esse ut a die mortis sine interpellatione 60 dies currant, et hoc esse conforme iuri, sed non est quod in hac 60 dies prejudicent tam forali ac legato quam conventionali usufructui ergo de mente et ipsius 60 dies in usufructu legato seu conventionali sine interpellatione currunt. Et precipue hec procedunt cum dicta lex 10 anni 1604 sit declaratoria cuius ratio et partis legis antiquioris sunt attendenda, et non liberter ab alia debita intelligentia recedo. — Et hoc mente.

13 B. ... leg. 1 lib. 3 tit. 3 ... ... in Aragonia ... refert ... cons. 2 decis. 173 ... ... que ... ... Hocque refert ... 2 cons. 12 n. ...

14 A. ... cap. 3 ... ... 5 lib. 3 tit. ... ...

cuius quantitatis dispositionem laederet cum suo filiorum, non habuerit; ex tali pacto licet donatione [illegible] directe [illegible] ad donatorem vel eius heredes revertatur, eo existente casu, licet donator non supervixerit donatario. [illegible] tom. 2 decis 524 num 12.

15 [illegible] [illegible] lib 2 tit [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible] non est notoria et resultans ex actis, [illegible] [illegible] actione ea deducatur non vero si per exceptionem, [illegible] tom decis 230 num 50. sed [illegible] decisionem num 50 [illegible] contrariam.

16. Ad leg. 1 lib 3 tit. 1 [illegible] retractus [illegible] nota retractum dari in hereditate vendita, cum ditione [illegible] bonis immobilibus aut immobilibusque [illegible] non; [illegible] [illegible] tirag. [illegible] retract. [illegible] 1 glos. 7. num 82 et seq. [illegible] [illegible] [illegible] 2 par cap 7 num. 52. [illegible] et decisione [illegible] non heredi, nam [illegible] non recte, ut [illegible] hereditas.

17 Ad leg. 5 lib 3 tit. [illegible] [illegible] [illegible] ex mensibus qui [illegible] [illegible] [illegible] extra eos, ut admittendus ad [illegible] [illegible] [illegible], et in [illegible] facti [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] Guzman. Veritatis iuris [illegible] 36 per totam.

18 Ad leg. 1 et 4 lib 2 tit 20 [illegible] labranca, ut animalia et instrumenta aratoria capi non possint. agricolis [illegible]

legem refert. Valenz tom 2 cons. 179 num 72.

19 Ad. legem 2. lib 3. tit 2 de los retractos. sobre correr el año y día contra menores y no aya restitución. nota contrarium esse de iure. ex cap. constitutus d. de # in integrum restit. et eandem in Castella esse legem recop. vide D Gonçalez d cap. num 16. Retractum vero iurisdictionis in tali lege non contine ri. D Larrea alleg. 49. num 46, et ideo admittit num. 17 restitutionem in integrum.

20 Ad legem. 2. lib 2. tit. 14 de los posteros. sobre que pasados diez años no tengan fuerça executiva ni las scripturas ni sentencias. similis lex est inter leges tauri. 63. sed quere an decem anni currant a die obligationis, si actum est, ut creditor ante ~~petitionem~~ exactionem crediti per viginti dies petat, vel si decem anni transacti sunt et postea petat, tunc currere prescriptio decennalis incipiat. Molina Guzman verit. 39 per totam. afirmat. a die obligationis decem annos # numerandos non a die denuntiate petitionis et late fundat, sed meo videri in parvo tempore fallitur. credo enim quod sicuti in debito conditionali vel in diem ab existencia diei vel conditionis tempus numeratur, ut ipse asserit, eodem modo non nisi transactis viginti diebus ab obligatione exigere potest, et hoc statim denuntiando et a tempore quo exigere potest creditor hec decennalis currit prescriptio in ~~v~~alium quod tanto tempore non exegit, si licet statim denunciasset exigere non poterat, a tempore quo postquam omnino denuntiando, et exigendo, et nisi transacti viginti diebus post obligationem decem anni sunt numerandi, et nisi ut. lex obstet in tali obligatio

ne. decem anni et viginti dies transacti esse debent.

21. Ad eandem legem. an restitutio detur minoribus. et contra hanc prescriptionem afirmative respondet. d. Guzman vers. 35.

22. Et nota. cap. 9 Melioramenti. nri Regis Philipi nullitates obligationis ex decennali prescriptione inducere et quoque adverte verba del plaço ydelante, qb. monstratur decem annos non ab obligatione sed a die dato solutioni currere.

23. Ad. cap. 8. Melioram. Regis. Philipi nota in praxi contrarium servari. si statutum juste Covar. in pract. cap. 27 n 5. intelligas. licet enim cap. nri Regis. cum litigante loquatur attamen. nisi temere litigaverit ex verum in expensis non damnatur. et ultra id qd. notavi. a d. D. Covar. mentem. nri fori fuisse, ut quomodolibet. victus expensas solvat, verba. todo home que fuere vencido. madent.

24 Ad. legem 34. lib 2 tit 14 de los Porteros. nota. concordare cum tali lege. cap. 7 melioramenti. Regis. Philipi. et in praxi. vim obtinere ut. opponens se in executione in expensis si fuerit victus damnetur.

25 Ad. leg. 2. lib 2 d tit 14 de los Porteros. nota: dificultatem habere questionem an si in obligatione aditum sit ut perpetuo quandocunque de debitum petatur an talis decennalis prescriptio currat et legitime opponatur. Guzman vers. 33 late citans contrarie sense Doctores. afirmat vim executivam locum non habere. Covar. vero in cap. 9 lib 1 var num. 4. contrarium asserit cum afirmet illa verba. prescriptionem decennalem tollere non vero eam, que extra ista annorum lapsu constituitur.

26 Ad legem 23. lib 2 tit 1 de los jueces de Consejo. istiusmodi prohibitionem propter advocationem cognati referre nota

Grac. discep. tom 1. cap. 77. num 7. et quoque nota an affinis tali statuto contineatur. vltra vide fol. 19 num. 10.

27 Ad leg. 2/3 tit 6 lib. los Matrim. nota ex prohibitione exce su arrarum, & octava dotis, non prohiberi augmenta do tis que regulariter dantur vxoribus, sed valere tantum # affirmat si nobilitatis, etatis, vel virginitatis inter con iuges sit disparitas, aliter minime. Covar. de sponsal. 2 p cap 3 § 3 a num 2. et Armend. in nra lege. Vide infra fol 27 num 10.

28 Ad leg. 2. lib 2 tit 17 de los Hydalgos. nota concordare legem. severam 10. C. de Dignitatibus lib 12. cum enim fidalgus iure nro nobilis reputet. et clarus genere. liber erit a tormentis.

29. Ad leg. 1 tit de las donationes. nota plures dari casus q[uod] non obstante tali statuto insinuatio, seu iuramentum non requirit. vt videre poteris in dis. 60. de Donat. Car. de Luca, qui in dis 70 num 5. fert ctionem vt si donatarius sit aliqui... et re pelliendus a donatario. insinuatio non sit precisa, quia correspectivam dedit talem donationem, sed accipe vt pre mis num seq. explicat. alioquin nullam reperires donationem in hys partibus sub tali nra lege comprensam.

30 Ad leg. 5. lib 2 tit 26. de las prescriptiones nota. prescriptio nem. hanc currere licet alius parti alias lites ea currente defen dat iuxta Fontan. de pactis. tom 2. clau. 5 glos. par. 2 num 93. et meo vi deri hanc innuunt sequentia verba: tengan pleitos &. et licet ipse con trarium affirmasset. in tom. 1 de pac. clau 2 glos. 10 par 5 num 33. etc. postea tamen loco retractavit. Aliud vero iuxta nram leg putarem. si eadem lis vltra tres annos durares tunc enim, cum a ctione ad sentiam. sit prescriptio computanda. ex illis verbis. despues de la con clusion a.

Quaderno 3.º

clusion a renta, duxem autem compulsivum quali datur pro ministrorum sportulis. et tunc recte intrarent ea que referuntur a d. font. in d. tom 1 clau 2 glos. 18 par. 5 num 32 et 35.

N 1 Ad. leg. 4. lib 2 tit 26 de las prescripciones vide similem in Cathalonia constitutionem tit. de presc. quam refert font. tom 1 de pac. ubi proxime. num 31. sed quod affirmat num 33. talem prescriptionem non currere, si famulus in servitio pharmacopole in ministratione medelarum continuet postea retractavit tom 2. clau 5 glos. 5 par 2 num 90 et seqq. Vide Acevedo in lege. 9 lib 2 tit 15 de las prescripciones Covarrubias Castella.

2 Ad. leg. 1. lib 2 tit. 6 de adulterios de. sobre que el estrupo solo se puede pedir dentro de seis meses. nota: talem legem in praxi non observari. videmus enim quotidie strupatores carcelari, licet allegetur a mulieribus vim presumptivam passas fuisse, multo ante, et ex tali lege iuncta cum sequenti iudicium criminale locum habere non debet, sed tantum erit actio ad interesse: sed quia de usu nulla alia pena datur nisi disiunctiva iuris canonici, et brebius dos incidenter petatur propterea forse in talem usum ivum fuit: sed quamvis verba et disponendi legis tenaciter teneat. attamen. sex menses minime currunt. si stuprator iteret delictum, tum enim ab ultimo actu tempus numerandum: sic font. de pact. tom 2. clau 5 glo 5. par. 2 num. 89.

3. Ad eandem. legem. ibi, y a solo su dicho no se de de. Matheu. de re crimi. cont 52. fontanel ubi proxime num 82, et. Rota Romana. in decir. ad consilia farinacij. lib 1. decis. 69.–

4. Ad. leg. 2. d. tit al verbat promesa fee y palabra de casamiento. Vide infra fol. 32. nota: sponsalia ad probationem. duobus indiferenter testibus. sic farinac. num 26.

decis. port. tom 1 decis 226 num 1. P. Sanchez de matri. lib. 7. disp. 36 in fine, Cirlerius controv. tom. 2 cont. 174 num 61. Unico teste alijs coniecturis assistentibus contentus est.

Ad legem. 24 lib. 5 tit. 1 Ord. iuecet de consep. nota attinem.

5. dissoluta affinitate, uxore mortua, etiam iuxta Gracianum discep. tom 1 cap. [illegible] num. 14 legitime recusari, sed contra expulsita Fontan. decisio. la 23. ubi late. si ex ea filij superessent admitti Gracianum, si vero non remanserint tunc, simile statutum interpretando cum cum decisionibus sui senatus impugnat.

6 Ad et legem verba sequente conforme a derecho canonico, ratum fuit ut tollerentur disputationes elatae super simili statuto afontan. decisione 12 et 22.

7 Ad legem 2. lib 3 tit 6 de los matrimonios. nota ultra ea quae habes supra fol. 3 num 45. Covar. in cas. quamvis. de pactis. 2. par § 2. num. 8. affirmare excessum arrharum. non firmari iuramento. # contra quae affirmat. Gomez in lege. 50 tauri. num 13. et. Var. tom 2 cap. 14. de minoribus num. 24 vers. 8. et sic cave a Armendariz qui. fol. 177 num. 2. ut concordantes eos adducit cum sint contrarij. Ad hoc vide citatos ab Aillon. ad cap. de minoribus. num. 27.

8. Ad eandem legem. an teneatur. uxor. reservare filijs prioris matrimonij arrhas receptas a primo viro. Covar. de sponsalibus 2 par cap 3. § 3 num. 3. negative respondet. Gomez in lege. 16 tauri # num 3. pro filijs respondet. cum de datis iuxta legem 53 tauri ex copta lucrorum medietate. loquatur. Armen. in addit. fol. 137. num 2 nisi in foro nostro iuxta Gometium affirmat, et fundare potest sic dare sententiam doctrina fontan. de pactis tom 2. claus 7 gl. 3 § 1. part. 2. num. 35 et seqq. in tantum ut etiam si esset pactum ut mulier arrhas suas faciat licet convolet ad 2as nuptias. attamen

solum in eis usumfructum habebit proprietatem vero servabit filijs prioris mariti. Est pulcra doctrina et ad multum appli cabilis. sponsalitium enim de quo loquitur simile est dotis ar rhis. vide Gutier. lib 2 prac. quae. 65 per totam.

9 Ad eandem legem quaeris an arrhae dari possint viduis sicuti virginibus. Ant. Gomez. in leg. 50 tauri num 13. in fine. Acosta de parti. par. 1 cap. 7 num. 32. affirmant. Padilla in [illegible] resque. [illegible] num 32. dicit non consuevisse viduis dari. Ner Arm. fol. 133. n 6. omnes istos pro negativa citat. sic ab eo case.

10 Ad leg. 23. lib 2 tit 1 de los jueces de consejo. nota in Cathalonia non solum patrem recusari ex filii advocatione sed et socrum et etiam levirum, seu vulgo cuñado. ut refert font. decis. 823. et in illis etiam de iure communi. Faber in suo Cod. lib 3 tit 1 de iudicijs. def. 17. et sic nostram legem accipe tam in patre quam in socro. quem vulgo quoque Patrem aut. Dominum appellamus.

11 Adde quod hac lege manet, si aliqua pars ideo filium conducat vel advocatum, quia timet Patrem iudicem. tunc altera contra sentiente, iudicare debet ex font. de decis 8 num 1, et decis 10 per totam.

12. Nota quoque quod si ideo [illegible] recusatur, quia filius est advocatus multo magis advocatus in eadem causa iu dicare debet. etiam si pars consentiat. de dec 8 num 16 et 17. alijs vero in contrarium sentientibus.

13 Ad leg. 13. lib 1 tit 8 de los Alcades y regidores. nota de iure medicum ab omnibus, et non a decurionibus. conduci debere ex Iulio Capon tom 2. discep. cap 102. num 27,

14. Ad. cap. 1. lib 2 tit 7 1 jurar. nri fori. nota iusta Gonçalez in cap. venerabilis 11 num. 6 in fine de testibus copendi. mulieren gravidam

supra fol. 110 nu. 7. l. voce ad iuramentum teneri, sed contrarium statui in nro cap.

15. Ad tit. 9 de capes tributos lib 3 nri fori. vide el pleito del ... contra el Monasterio del Salvador de Leire. et in cap. 4 nota ver non debe prender el cens. ea qbs nota ex vru comini, a nrosforo ad nem ad canonem amitti: in cap. 3. et 2. transitum duorum a num. in qualibet emphiteusi requiri ut ex non solutione comini locum habeat, licet in Ecclesia erat a iure statutum.

16 Ad. lep. 1. lib 2 tit 12 de los Sres. concta lege. 49 lib 1 tit 8 de los Alcaldes y Regidores nota dubium esse an etas 25 annorum sit nece concessa tabellionibus, seu vulgo secretarios. ad tale officium sicut quibuslibet. aliis. Lex Castelle. 30 lib 4 tit 26 de los Sres. del Consejo nove recollectionis. eos eque comprendit. ut videre poteris in ... ibi Acevedo; memini vero in qualibet causa in nro consilio ... esse disputatum: quia Civitas vulgo de Olite nominavit quendam ... tum sui tabellionis, ut exerceret Patris sui officium, et ut examinaretur, qui fuit repulsus, licet Civitati competeret privilegium nom... di ad Secretariam qui legalis non esset scriba; ratio fuit ob ... tem dictum enim fuit nram legem 1am. equaliter ob rationis identitatem omnes comprendere.

17 Ad. de lep. 49 lib 1 tit 8 de los Alcaldes &c. nota, Civitates posse eligere ad tabellionatus officium de concilio eos qui non sint tabelliones et ideo Secretarii vocantur alii vero Reipublice nomine, et in ... contractibus sit fides danda, qbs non. Vide Acevedum in lege. vi...

lib 4 tit 27 de los drechos de los [illegible] del consejo et habe. fidem facere in omnes actus, veluti arrendamentos et similia, et in hijs que a republica tractantur. an vero executionem paratam habeat tales obligationes de tali testificatas vide ubi ipse citat.

18. In cap. 4 tit. de las donaciones lib. 3. nsi fori nota retractum non dari, si bona a religione adquirantur postea vero vendantur. q. innuunt verba: la orden no es tenida et seqq.

19. Ad legem 16 et 17. lib 2 tit 8 de los jueces de consejo nota dubitatum inquadam fuisse lite an ex eo q. ~~[illegible]~~ conventionis non excederet quantitatem. si reus recon veniendo peteret. ultra eam, ita ut ipsa sola, cum petitione adiungeret ducentorum seu quadrocentorum ducatorum summam excederet. an [illegible] [illegible] nulla. res erat admodum intricata et [illegible] [illegible], ut iterum fori sententia jacent, postea vidi Covarr. qui lib 3 colecticor. cap. 8. num 293. qui de decurionibus certam taxam in iurisditione habentibus. loquitur ubi pro utraque parte invenies, quam sequaris. postea maturexaminanda. nota interim verba de legis 16 solo se atienda ala suma de que se pidieren, quod verbum innuit ad petitionem attendendum. licet dicere pa[...]tis. reconventionem etiam dici et esse mutuam petitionem. adverte infra scripta fol. 48 a 22.

20 Ad leg 20. lib 2 tit 14 de los Porteros. super retractu. y al tit de ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ retracto de pariente[?] et quoque. circa consuetudinem retractus quadriennij. in bonis ratione census venditis nota, quid faciendum. si interim dum tempus. retractus currit, possessor.

adquirat alia iura in bonis ab eo praecessi, velisti, si cre ditum, cui bona sint afecta. solverit, an sufficiat solvere quantitatem subhastationis, cum expensis ad retractum, vel ne cesse sit, etiam novum creditum ofexre. Vide Amato resol. 24 per totam ubi negative respondet; attamen meo vide re si possessor solverit necessitate compulsus, quia creditor cen marius executive pensiones petebat decursas, poterit ea ratione retinere, et si non oferantur redditus, eius retrac tui resistere. Quoque meo videri retinebit iuste, si uti accidere consuevit. Creditor qui ▬ bonorum possessionem adquisivit pro redditibus quatuor annorum, citationem ordinariam intra quadriennium retractu obtinuerit pro redditib. ante quatuor annos decursis, et executoriam obtinuerit contra bona hypotecae afecta. Tu cum accide rit mature considera.—

21. Ad § 14 gl. 1 lib 3 tit 2 de los censos. nota. prohi bitam esse a iure rerum Reipublicae alienationem iusta [illegible] & pascuis cap 11 per totum ideoque quoque census impositionem qd continet alienationem ita. Aes mos. in lege 69. tit 9 par. 5 ples 2 num 8. Castillo de tra fractu cap 94 num 30. licet aliqui dicerent contrarium. ista vero lex quae est 73. comitiorum Pampilone anni 1604. expresse prohibuit. sine regis licentia, qd est com

prensum in nro 8 in illis verbis, y los regim.tos, &
postea vero dubitatum fuit a anterioribus, an sine
dicta licentia impositi ante dicta Constitutio legitimi
esset ner Regnis fortiter replicavit ad legem 13.
anni 1624. sed. tum fuit ut si conversas fuisse
pecunias in reipublicae utilitatem monstraretur tunc
locum haberet constitutio census, si vero non tunc ut nul
liter impositi iudicarentur et hoc continet ner [illegible]
ipso usque ad dicta verba y los regimientos est
tum ex dictis duobus legibus compositionibus vide inf. fol 32 n 25.

22 Ad legem 1 tit 8 de las donationes. lib 3. ibi no solo en lo que
excedem sino tambien en lo demas. Cont. de iure Covar
var. lib 2 cap 1 a num 5.

~~23.~~ Ad 2 legem puesto no se entienda sino en puras y meras
donationes an insinuationem exigat quae sit cum onere
alendi donatarium, aut cum reservatione usufructus, vel
ea conditione ut donatarius donantem pasceret. Vide Lex
cam de donat disc 70, et 64 per totum. supra fol 26

23. Ad. cap. 1 Anni 1692. lib 1 tit 2 del Regno y sus
tres estados. ibi el qual arrendador pueda ser denun
ciante nota de iure non posse ita ut partem quam
talis ferret, et nec a quacumque, ut contrat ex decis.
380. Sesse in additionibus. partem habet ex

denuntiatione, quia de iure et suo officio ad id tenet. Vidi tamen in quadam controversia decisionem contrariam: cum enim ratione extractionis monetæ anno 17.. lege Philippo quædam pracmatica emanasset et partem denuntianti daret, et Alguacilus in portu huius Civitatis N. Arraiz cum quator mille ducatis aprendisset, et lite super aprensione pendente indultum contrariorum olim anni 1709 ... penis super venisset ea ratione, ut de eo indultum, quia datam partem ... legem locum non habere, opposuit petitionem suæ partis, et licet et autoritatis ratione repelleretur ab aprensio, attamen sententia pars ei concessa fuit, et reliquæ Regi, et iudici. vide infra fol 26 n. 7.

24 Ad leg 3. lib 2 tit 14. de los perjeros. ibi sea executada la sententia. e que volvera lo q. de le fuere mandado por sententia nota. Ex Carleval. de iudiciis tit 2 disp. 8. a num 17 et seqq. q. sententia revocatoria executionis, executionem non meretur usque sit confirmata vel transacta in iudicatum, et sic duplex sententia necessaria est ad revocationem facti virtute omnis. Salg. Ergora p 3. cap. 2 n 28. vide infra fol 36 n.

25 Ad legem 3. lib 3. tit 2 de los censos. circa alud. hoc nisi debitor de solutionibus. idem de iure afirmat. Fontan. cum varijs ... de pactis claus 4. glos 13. par 5 num 8 et seq. vide infra fol. 28 num 12.

Quaderno 4.º

1 Ad. leg. 3 lib 3 tit 6. ibi. ygualmente a poderse llevar inte reses por dotes. nota q.d de iure communi Canonico ex cap salubriter 16 de usuris. ubi communiter Canon. maritus dum matrimonium constat poterit ratione substentationis Matrimonij et suorum onerum redditus, licet promissi non sint, petere, ut videre poteris in relatis a. Goncalez d cap. num. 3, hoc vero iuxta ipsum cessat. cum dies datus est dotis solutioni. ut tunc usque ad diei transitum. redditus non dentur, quoque cessavit, meo videri, a rationis defectu, cum: uxor mortua est. tunc enim onera. matrimonij cessant. et est usufructus lucrativus. supra fol. 8 num 48. infra fol. 14 et fol. 32. num. 27.

2 Ad leg. 2. lib 3 tit 6 de los Matrimonios nota q.d licet conjux transiens ad 2.as nuptias amittat tutelas et administrationem, electionem vero. el datam a precedente coniuge inter filios pro tertius hereditate. non amittet. fond. resol. civil. tom 1. cap. 50 num 26. et est admirabili. nota ad. leg. 14. comitiis Olite anni. 1688. ubi leges. femine et hac edictali servari iubentur.

3. Ad. leg. 1 tit. 3 tit 6 de los Matrimonios. ubi. nra Lex. ultra canonicas santiones. punit clandestine nubentes. vide Arias de Mesa. lib 3. var. cap 35 per totum.

4 Ad. legem. 2. lib 2 tit 26 de las prescriptiones. ibi aunque sean servidumbres discontinuas. vide fond. res civil.

tom I. cap. 28. a num. 20. ubi an de iure in dis continuis servitutibus sufficiat sicuti in alijs decem, et viginti annorum prescriptio.

5. Ad leg. 7. lib 3 tit 2 de los censos. ibi no se prescriba la via executiva. vide font. de pactis tom 2. claw 7 glo 3 par. 9 num 50 ubi Graciani rationem refert.

6 Ad tit 12 de los Jur.mos lib 2. nota. in eorum titulo preceptum poni ut iuramentum a partibus non exigant in contractibus qui sine eo valere possunt. q.d. provenit ex regia Sgquedula. Regis Philippi contenta in ordinatione. lib tit. huius Regni. et an hoc a Rege fieri possit. vide Arias de Mesa. 3 var. cap 32 per totum, ubi Castelle et Parme simile statutum refert. = Nota quoque in d. Squedula dici supplicationem diputatorum huius Regni precedere, et legis habere vigorem ac si trium Statuum pedimento precedente stabilitum foret. =

7 Ad legem. 5 lib 5 tit 4 de la moneda ibi aunque sea persona que este obligado a denunciar. nota contrarium de iure, quia partem non accipit qui denuntiare tenetur ut ex Stelicio notavimus. su

pra fol. 23, [struck] num 23. et ex hac nra lege sentia, ibi relatam. in partis adiudicatione impugnabis.

8 Ad legem 9 lib 1 tit 3 de la observancia de nota. hac le ge non obstante nras leges recipere aliqualem interpre tationem. sicuti in simili aserit font. tom 2 de pactis. clau 7 glos 3 par 9 num 25.

Ad legem 5 lib 2 tit. 10 del Protomedico. nota Me dicum pharmacopeum praeferri. pro salario et im pensis ultime infirmitatis. omnibus. creditoribus. licet anterioribus, et expresam hypotecam haben tibus. et etiam doti mulieris. font. de pactis. tom 2 clau 7 glos. 2 part 10 num 32. pro alijs. vero. suo gradu concurrere.

10 Ad legem. 2 lib 3 tit. 6 delos matrimonios nota. Patrem 2o nu bentem posse dare arras. uxori, licet. bona ei non remaneant; ut filijs priorum matrimonij aequalem portionem dare posit, ac noverce: et eodem modo poterit augere dotem in casi bus. quos diximus hac lege non obstante. a iure permissis su pra fol. 16 num 27. est. enim donatio remuneratoria, quae. a iure in lege hac edictali: C de secundis nuptijs non prohi betur ut. in terminis afirmat. font. de pactis tom 2. Clau 4 glo. 3. par. 4 num 71. hoc quoque manifeste. innuit ner forus in cap. 1 lib 4 tit 2. de arras.

11. Ad leg 2. lib. 3 tit 5. de las donaciones nota. donatarium pra vatum inter filios eligere. habere. electionem inter omnes sive.

primi, seu 2i matrimonij quum. legi hac Edictali C de 2is nuptijs contrarietur. ut refert font. de pactis tom 2. claus. glos 8 par. 4 num 20. et. latissime. tom 1. clau 2 glos 9 par 4. a num 19. in casu vero. quo donatio fiat in capitulis nuptia libus, et contemplatione. prioris matrimonij. eius sententiae pro nunc adhereo. ut. non extendatur electio ultra filios illius matrimonij quos equalibus seu inequalibus partibus pa ter iuxta nram legem. honorare poterit.

12. Ad leg. 3 lib 3 tit 2 de los censos nota. hac lege non obstante in casu concursus beneficium huius auth hoc nisi de bitor, debitori competere si creditor non solum pro redditibus sed et pro capitali concursui se oponat. ut late fundat salg. in Laby. l p. cap. 22. per totum. vide supra fol. 24 num 24.

13. Ad legem. 2 lib 3 tit 6 de los matrimonios. nota matrem secundo nubentem tutelam amittere, et nec morte secun # di viri eam recuperare. iuxta. Arias de [illegible] lib. 2 cap. 25. per totum. licet meo videri debiam sit talis decisio plures vide pro utra in Capit. Ldro Conti a num 35.

14. Ad leg 8. lib 3 tit 6 de los matrimonios nota. usuras quas de iure maritus petere poterit ob moram solutionis do tis sicuti diximus supra fol. 24 num 1. cessare. disoluto # matrimonio morte uxoris. Leotardo de usuris quest 30. a num. 1 nisi filij remaneant quo casu lectorem patrem petere posse afirmat. num 27. et sic nota nram legem in illis verbis. aunque sea sin hijos; loquitur enim cum usure promisse sunt ita ut census creetur, nos vero cum Leotardo in casu quo de usuris nichil actum

15 Ad eandem legem nota dicto casu retento, quo nihil usurarum actum est, viduam posse petere heredibus mariti dotem, et simul usuras sed cum magno temperamento hanc habe clonem. Circa quam vide Leam de censu tit 8 quest. 2 num. 35. et ab eo citatos. Noz alleg. 17. Amato resol. cap 29. et Arias de Mesa var. lib 1 cap 18 n 6, et lib 3 cap. 46 num 29.

16 Ad eandem legem nota quoque usuras pro dote mulieris monasterium petere posse, iuxta Arias de Mesa lib 3 var. cap 46 num 28. licet non sint promissae; sed hoc tantum dum vivit monialis arg. ex dote mulieris sumpto; in casu vero quo usurae promittantur tunc etiam ea mortua. ut ibid ex ait.

17 Ad eandem legem ibi se puedan constituir censo dic quod hoc recte precedit quin Pater aut frater dotans dat numos dotis; si vero tradiderit eos et postea a marito, et filia sint redditi socero, et usurae promittantur tunc promissione non obstante usurae traditae extenuant sortem. erit enim usurarius contractus. Leotar de usuris quest. 30 num. 63. Font. de pactis tom 2 clau 4 glos. 8 p. 15 num 22.

18 Ad cap. 1. lib 3 tit 9. de los et tributos nostri fori ibi cerrar las puertas o itar en tierra. — nota simile statutum in Barcinone relatum a Font. tom 1 de pactis clau. 4 glos. 15 num. 67. — nostrum enim condere facultatem faciendi propria autoritate michi ex suis.

inspectione indubium est.

19. Ad leg 1. lib 1 tit 9. Glos salarios &c nota accidisse in quo dam Syndicatu, ut decuriones integrum reciperent salarium, cum annum completum non servissent Reipublicae ea ratione qd convenientius populo visum fuit, ut extractio in die Sti Ioan ni fieret, et non Sti Michaelis, et iudex sindicationis in prorata cois damnavit. Reclamavi ego nixus lege 19 § diem functo ff locati, et Mastrill. autoritate in lib 1 de Magist. cap 21 n 96. licet vero nunc senta revocatoria non sit publicata, credo absque dubio fore revocandam.

20. Ad cap 17. leg 22. lib 1 tit 8 Glos Aldes &c. ibi aunque dyash que no los a cobrado &c. nota idem petere. Bovadil lib 5 cap 4. num 79. licet iuxta Salg. in Laby. 3 p. cap 11 num 105. et Escobar de ratiociniis cap. 19 a num 21. tantum non exigant, sed qd valde non sit notorius. Vide quoque Valen Velazquez tom 2 con 179. a num 60.

21. Ad leg. 7. lib 1. tit 8. Glos Aldes nota qd licet in impedimen torum lite accidisset ut anni maior pars, aut fere totus transisset, si impeditus senta habilis declaretur, non tunc officium per annum integrum exercet, sed usque ad termi num datum extractionis, ex senta Malg. de regia 2 p cap. 11 num 54. Vela. dixer 20 num. 43. Font. de pacti. tom 1 clau 4 glos. 10 p 1. num. 102. licet alii sentiant contrarium ve lati. Valenz. cons. 44. Soloz tom 2 de iure Ind. lib 2 cap 16 num. 100 et 105. Non audivi de hoc fuisse disputatum quia ~~cum~~ nra lege impedimentorum lites sunt brevissimae et licet aliquando malitia prolongentur superiorum.

attamen non usque, ex tempus reparabile, ut ad hanc disputationem inducendam —

22. Ad leg. 7. lib. 2 tit. 16 de trigo (?) ibique haec contrato usurario nota de iure. veriorem esse opinionem afirmantem esse usurarium contractum. cum. recipiens mutuam obligatur ea ratione recipere et simul emere aliquam rem, vel aliquam facere, seu operas prestare licet iusto pretio de hys pacisetur, ut afirmat Covar. lib. 3 var. cap. 2 num 5. vers. tercio tamen. Leotardo de usuris. cap 23 num 27. et Gonzalez in cap. navigantis ult. de usuris. num 8.

23. Ad legem 3 lib 3. tit 9 de los mayorazgos: ibi: aunque aya otro tomado posession &. nota tenutam locum non habere contra fiscum propter delictum bona possidentem in posessione mayoratus vita. Paz de tenuta cap. 82 per totum, neque contra titulo possidentem bona mayoratus, sed tunc iudicio ordinario agendum et hoc fundat in d. trac. cap. 29. per totum.

24. Ad legem. 2 lib. 3 tit 8 de los inventarios. et legem. fin. C. de iure deliberandi. nota. inventarium confici hereditatis ad d. legis beneficium perfruendum ex consuetudine Hispaniae sufficere si fiat coram notario cum iudicis mandato et duobus testibus. ut videre poteris in Vasquez. allig. 19 num 103 quum. creditores, et legatarii citentur.

+

25. Ad § 12 leg 1. lib 3 tit 2 de los censos. ibi despues del otro año. nota. ut dictum. est supra. fol. 22. num 12. talege. 13 anno. 1604. fuisse prohibitum remquublicam adiqe re census. nisi Regio. permissu nisi Concedij. sed quando

+) si facultas. non apareat. neque in censuali instrumen to de ea fiat mentio tunc. si. centum anni pre cesserint a scriptura facta census, facultas, licet non a pareat, presumitur ex Otero de pascuis. cap 12 num 17. Cevo. Leon. decis. 188 num 20. Avend de cens. cap 83 n 5. — hij autem sunt... integrandi ad scripturas, qui introductione... Capitulatio... num.

26. Ad. leg. 2. lib 4 tit 6 de adulterios. adde supra notatis fol. 17. num 2. quod interesse doti stuprate. si filius non habeat. vide solvat a Patre stupratoris iuxta. aliquos DD. mulier conse

+) qui poterit. et. habes. in Fabro. def. 3. lib 4 tit 9 ne filius pro Patre suo Codicis. Font. tom. 2 clau. 5 glos. 6 num 13. Olea de cessione tit 2 quest. 6. num. 19. sed ille author in nova. editione suam. explicat sententiam ut. videbis. Michi autem in nostro Regno non placet hec opinio cum. omnes afir ment dotem. imputari stupratori in legitimam, et. filij non nisi aqream in hoc Regno habeant.

+ Luca de dote disc. 142 n 73.

27. Ad. leg. 8. lib 3 tit 6 de los matrimonios nota. ultra que notavimus. supra fol. 25 num 1 et, fol. 20 n 14 et segg. quod.

+) si matrimonium morte mariti disolvatur quin. usuras dotales petierit. ubi. tunc remisse intelliguntur ex lege. sic usuras. ff de donation. inter. v. et u. Font. de pactis clau.

6 glos. 2 par. 6 a num. 25. Concïolo. allg. 27. num 22 gche
rei refert. hoc quoque accipe. etiam si verum promisse sint
ex verbis d. legis. in stipulatum deduxerit. que afirmant eas
ras fuisse stipulatas, et sic. in tali casu nostram legem limita
bis licet census. constitutus sit, ut ab minus redditus decursi
vivo viro exigi non valeant. considera et vide hoc.---

1. Ad. leg. 3 lib 2 tit 14 de los Porteros. ibi dando fian
cas que volvera la cantidad de nota. dubium de iure
esse ans. sententia. revocetur. talis fideiussor non solum.
ad quantitatem. sed et etiam ad fructus, et litis ex
pensas teneatur. ut. videre poteris in font de pac
tis. tom 1 clau 4 glos 18 par. 2 num 73. si verba vero
nostre legis atendas. fideiussor de principali tantum tene
bitur.

2 Ad. leg. 9. lib 2 tit 11. de los comissarios nota. de iure iura
mentum fore necessarium. ad notarii recusationem, ut.
videre poteris in Salg. de regia 2a par 3 cap 9. num 248. et si
datur adiunctus. sine cuius assistentia si actuaverit nichil
tacito. ut afirmat. Avendaño de execu mand. par 2 cap 15.
num 5.

3. Ad eandem legem nota. sumptibus petentis. adiunctum. dari.
Acevedo in leg 1. lib 4 tit 16 Recol. num 22 Semmen de litis
expen. cap 2 num 25. nisi oficio iudicis detur. tunc expen
se ab utraque parte solvende. Nota quoque. ita solven

+

das esse expensas adiuncti a parte eum petente, ut licet iste victrix in expensas adversarium damnaverit attamen non poterit adiuncto solutas repetere ut poteris videre in Hem men Elitium expensis. cap 10 num 24.

4 Ad. cap. 23 leg. 22. lib 1 tit 8. Glos Attes En sobre sabirse ho ta similem legem. Castelli. leg. 34 lib 3 tit 6. Recol. et vide Aven da. Dexequen. mand. par 2 cap. 23 per totum ubi ad ngo tia plurium personarum coniunctarum preter a nra lege enu merati suam extendit et etiam ad amici negotia et filij spi ritualis te cum acciderit vide enumeratoenem poterit esse demonstrativa seu taxativa.

5. Ad. leg. 16 lib 2 tit 1 Glos pueces Dcoreyph. ibi y no alzr. intereses frutos, daños &. nota. damna. fructus Et non ingu tari in quantitate Et ut videre poteris in Salg. Dregia 2 p cap 7. num 72. et hoc nota ad leg. sequentem.

6. Ad. leg. 27 lib 1 tit 8 Glos Attes nota circa quantita tem ea que supra diximus. et etiam qd si multe annue pensiones singule petantur executio pro omnibus dabi tur licet cumulatae quantitatem. 24 dl. excedant ut dicit Salg. d. 2 par. cap 7. num 69 et 70 —

7 Ad. cap 3. lib 4 tit 2. Larras. Tri fori. nota. pulcrum casus relatum a fontanella. Epactis. tom 2 clau 4 g 3. par. 14 num. 42. an si maritus instituat in semisse uxorem, in alio vero al terum, an in hoc ille habeat usumfructum. resolutionem prae dat red. remittit te ad. Gerar Maynar. ubi videre cupio. est enim optima ad nrum forum annotatio — Vide infra fol 44 n 15.

8 Ad. § 4. legis. 1. lib. 4 tit. 2 d. los Hurtos. la nota casum nllatum afortam. d pactu tom. 2 claus. 5 glos. 2 par. 1. 4 num. 22 et 43. qd si latro postquam. verberatus est. confitet. alium furtum comisisse. tunc licet denuo accusetur. verberandus non est, et tantum. pena triremium usque ad decem annos extendenda &c.

9. Ad. leg. 5. lib 3 tit. 9 d. los mayorazgos. sobre inventario. ex qui nccc nota qd si menses in plurali a lege conceden tur ad aliquam rem. qui acciderint sive per triginta dies amplius vel minus. habeant. admittentur, si vero in singulari. Mense pro termino detur tunc. de triginta diebus tantum componetur licet. forte incidat in Mar tio Agusto &. qui 31. habent, ut videre poteris in Vela tom 1 diser. 18. a num 20 et 21. si vero in determina to mense decretum loquatur, et minus. vel magis. habeat. totus. servandus erit. ipse Vela num 7. #

10. Ad. leg. 5 lib 1 tit 10. d. las residencias. termino de 15. dias nota. an sit nulla senta. que non profer tur in termino. Vindicationis. vide pro utraque senta. citatos a Concíolo. in Statutis Eugubij. lib 1 Rub. 19. num 30 et 31.

11. Ad. legem. 3. lib 2 tit 14 d. los Porteros. ibi dando fian cas. ab. adminisone seu renuntiatione fideiussorum rec te appellatur. Salga d regias protec 2 par. cap 1 num 51. et hec est levitata praxis ad nostram legem. #

12. Ad cap. unicum. lib. 6 tit 8 de heras, ubi prohibet. ventum impediri ad triturandum triticum vide legem ult. C. de servitute et aqua, ubi a iure romano idem statuitur, et vide Lecam de servitutibus.

13. Ad cap. 22. lib. 22. lib 1. tit de los Aldes &c. ibi terminos. nota posse concilium cuius limites amoti sunt propria authoritate eos restituere in suum locum quin iudicio criminali sit locus. Avend. de exequendis mand. 1 par cap 2 num 28. ubi circa cognitionem terminorum vide. et hoc idem nota ad leg. 10. lib 1 tit 2. del rei no & y sus tres estados.

14. Ad leg. 3 lib. 2 tit 12 de los Porteros. ibi se execute la primera sentencia. nota, quod si prima sententia decla ret executioni locum non esse, secunda vero talem revo
II cet, tunc hec exequenda erit licet locus sit revisioni. Salg. de regia protect. part 3 cap 4. num. 27 et Carleval. de iudiciis. tit 2 disp. 8 num 16.

15. Ad leg. 28 comitiorum stelle anni 1692, ibi la Corte y los Aldes executen qualquiera pena &c nota que prae cedenter diximus huic legi aplicari, et si Latrones in prima instantia absoluti sunt in 2a vero in hiis executivis penis dam nantur erit hec declaratio executioni tradenda ex dictis a Salg. et Carleval ubi supra. et hoc in praxi vidi in proce su quorundam vicinorum de Lumbier qui absoluti fuerunt per sentent. Corte. Consilium vero eos ad Africam ubi nobili damnavit. et statim sine revisione fuit executio decreta.

16. Ad. d. legem. ibi qualquiera pena excepto la capital. nota. in suplicatione excipi quoque ut patet ex §1. tormenti penam, ut ea non sit executanda sine appellatione, et ex omissione forsan omissum est. cum vero sine regni petitione lex locum non habeat. verba supra aposita suplicationi erant aplicanda precipue cum iure communi detur appellatio sive sit negativum aut afirmativum torture decretum. Salgado de regia p 2 cap 1 a n 98 et segq. usque 113.

17. Ad. d. legem. ibi y sin embargo de suplicacion, y appellacion nota. pauci retro anni controversiam introductam fuisse circa hanc legem. an si fiscalis velit appellare a prima sententia ubi reus, et non correspectiva delicto, possit, si reus in exilio, presidio triremibus vel verberibus sit damnatus, indubie cum adic publicationis ... erat ut possit, et meo videri prava sit conformis iure et regni legislatoris menti. si enim via privilegiata favore orius sit introducta ille poterit si adversam sententiam receperit appellare quamvis prima exequatur sententia ut videre in Salg. de reg. 3 par. cap 2 a num 1. quare ergo fiscalis cuius favore non reorum introducta hec lex fuit ut ex ipsa constat appellatione uti non poterit? Senatus in una causa de appellatione non voluit cognoscere, sed postea vidi et alys cognitionem recepisse. et hoc declaratione indiget.

18. Ad leg. 5. lib 1 tit 10 de las residencias ibi confirmatorias, o revocatorias nota. ideo ista verba posita fuisse quia licet tantum et unica appellatio permitteretur a lege. si tamen sententia 2a revoca

toria. prime fuisset tunc. liceret ab hac secunda appellari ut ex Socino tradit Salgado. Regia 4 p. cap. 3. num 217.

19. Ad. 2 legem. ibi. y solamente. alguna cosa. michi dubium est an ea verba, si senatus super. omissionibus. a Judice. quaestis penam auxerit, revisionem tollant, habeo enim litem in qua velem scire, exitum annotabo: verba legis originalis relatae a leg. 13. lib 2 tit 12. recop. sind. partim pro me faciunt, et certum est a regno. fore petitam revisionem in excessu, et quoque in culpa a. senatu. 2 novo inventis, diminutive ut vides loquitur. Decreti vero verbum solamente michi persuadet solum in hoc non in illo instantiam fuisse datam. — Exitum fuit qd senatus suas sententias exequi fecit, quia in partes gravatas, sauditer, et sic non fuit occasio disputandi. ‡

20 Ad. leg. 9. lib. 2 tit 14. Elos porteros. ibi. otro tanto. termino. nota: executantes posse petere prorogationes. ut videre poteris in Parlad. lib 2 rer quot. cap fin. 9 p. §. 6 a n 13. et seqq. concessus erit comunis utrique parti, et petenda est prorogatio ante transitum 15 dierum datorum creditori, et antequam testes debitoris perlegerint creditor eius Advocatus, seu procurator.

21. Ad eandem legem. ibi perentoriamente, inque 2 nota minorem posse petere restitutionem ad lapsum. horum dierum ut afirmat. Parlador. ubi supra n 12. Avilon. ad Gomez lib 2 cap. 2 minoribus n 48. Minor saltim lesus patet ex sola allegatione quod testes habeat, et non produxerit. ut videre poteris in font decis. 101 per totam, quin aliter lesionem probet. terminus datus ex hac restitutione quoque erit comunis. ut ipse font decis. 112. et alii.

‡ Sed animadverte. necessitantiam dec in leg. 2 novo. quod non contra legem. et ita pro plo. Haec ... sio non sufficit praecepit omnis causae notari ut eam. non tradendo in publicum ... quid ... daret. Et ... sine actione non ... vit, et quod vidissent ... tractatum minime fuisse supplicationi

22 Ad leg. 2. lib. 3 tit. 9 E los mayorazgos. ibi; y no estando referidos: nota hanc legis partem nunquam habuisse usum in nostro regno nec observantiam. ideoque sine ea valere mayoratus ut regnum fatetur in leg. 34 Pamplonę anni 1701.

23. Ad cap. 3. lib. 2 tit. 2 E las arras. nostri fori. nota usumfructum supervivienti conjugi non dari in rebus, in quibus praemortuus habet tantum usumfructum, et licere ei, qui proprietatem habet propria authoritate possessionem occupare, ut in simili casu affirmat. Cancer. tom 2. cap 7. a n. 76. et hoc minorem habebit difficultatem cum praedefunctus sit vir, cum enim nostro foro ~~[illegible]~~ possessio convalet in uxore, absque dubio locum hoc habebit quin ratione spolii contra proprietarium procedatur; si vero uxor sit, quae moritur, cum eius vir possessionem [illegible]tante matrimonio acceperit, spolii actio majorem vim habere videtur; si tamen ea quae d. Canc. scribit advertas idem in hoc casu affirmabis: nota vero cautelam in alegando quam in hoc casu ponit num. 84.

24. Ad leg. 39. comitt. Pamp. anni 1701. vide circa prohibitiones et taxas scripta, et collecta a Larrea.

tom 1 decis. 12 per totam. ubi notabis, quod si quis tempore quo taxa publicata non fuit. triticum in pacto emerit precio facto, licet. itud natum forte non sit, aut non. trucidatum, seu. non. mediatum. tunc in pena venditor non incidet, et totum pretium pactatum petere posse

25. Ad. legem. 4 lib 2 tit 26 de las prescripciones, nos a quedam pedir deque de pasados tres años. nota, q[d] si pharmacopole. debeantur medicine. que date fuerunt. ante triennium, et testator omnia sua debita solvere precepit.

dubium est an heres. oponere poterit prescriptionem, quam poterat. testator. lardus negative resolvit decis. 150. Cancer. vero lib. 3 var. cap to de legatis n 335. et segg. contrarium afirmat. tu vide, et aplica legi sequenti.

26. Ad. cap 3 lib 4 tit 2 de las arras. ubi non casando, nota usumfructum non amitti. per sponsalia. de futuro. ut afirmat Canc. 1 p. cap. de tutoribus n 65.

27. Ad. legem. 2. lib 3 tit 6. ibi: por casar, nota. per sponsalia ~~[illegible]~~ de futuro non amitti tutelam matris viriorem usque dum matrimonium ~~[illegible]~~ contrahatur Cancer. d cap 7 n. 65

28. Ad. leg. 3 lib 1 tit 15 de las casas vedadas. ibi: sino fuere de su cosecha: nota, de vino in hoc casu exterii licere extrahe

trahere licet prohibitio detur. Ioan Gutier. lib 4 prac. cap 22 a num 1.

N 1. Ad cap. 7. leg. 1. ibi carros mulas &c. et cap. 1. ibi varijas carros &c. et cap. 2. ibi cavalgaduras leg. 22. lib 1 tit 15. de las cosas vedadas nota planam tra. boves equos et mulos non aliter amitti nisi si proprij sint extrahentis, non vero comodati, seu conducti, nisi scienter ad id essent commodati vel conducti et videre poteris in Ioan. Gutier. lib 2. pract. cap 21 a num 1. cum nostre leges non precipi ant animalia alia quæcumque confiscari. ad quoque acomoda Olalg. doctrinam de regia protect. 1 par cap 7 n 168. et Cancerij 2 var. cap 2 n 32. In d. Ioan. Gutier. loco videre poteris an Pater et Dominus. ex filijs seu famuli transitu teneantur. Vide infra fol. 37 n 3.

2. Ad d. cap 7. de legis 1. ibi y sacos: et cap 1 de ley 21 ibi: y varijas, nota has expresiones fuisse factas ad tollen dam dificultatem quam Gutiere d. Gutier prac lib 4 cap 20 per totum proponit an confiscato tritico vel vino saccum vel alia. in quibus exportantur confiscentur

3. Ad legem 1. lib 1 tit 15 de las cosas vedadas &c. ibi ni armas nota hoc quoque expresum fuisse ne dubium

intraret an eam extrahens faceret contra statutum prohibens frumenti extractionem, plures de ea quaestione pro utraque disputantes citat Gutie. lib 4 prac quaest 44. per totam. vide Capit Latro cons, 147.

4 Ad d legem ibi nose pueda sacar nota aliquando nostrum Regem dare ad extrahendum licentias certarum mediarum, et tempore prefixo ad extractionem, quod si numerum non potuerit extrahere licet in tempore inceperit an postea continuare poterit d Gutie lib 4 prac. quest. 43. n 14 afirmative respondit. quod quoque nota ad verba leg. 2 cap 1 ibi, y tiempo limitado d tit. de licentiis datis a Regno.

5. Ad d verba nose pueda sacar, nota extractionem ratione bellicorum non contineri ut d Gutie. n 1 et 2 afirmat nec ratione transitus. quod nota ad cap. leg. 4 d tit.

6 Ad leg. 2. lib 1 tit 24 de los vinculos. et Cap. 6 ley 2. lib 1 tit. 15 de las cosas vedadas. circa retractum tinci datum reipublicae nota dari quoque ex talis lege vicinis sicuti datur naturalibus respective ad exteros iuxta d § 6. ut videre poteris in Gutier d lib 4 pract. quaest 29. per totum, et [illegible]. leg. vide quo tempore duret retractus, verba enim Castellanae legis nostrae conveniunt, sed praxis est, ut etiam empto

ne perfecta detur.

7 Ad legem 39. Comitiorum anni 1701. ibi taxa, quaeres an taxa obliget in conscientia. vide ea quae lique tat Gutier. lib 2 prac. quaes. 62 per totam.

8. Ad eandem legem, et quoque ad. leg. 11. lib 1 tit 16. Trigo vino &c quaeres. an si triticum sit exportatum a longe venditor eius possit ultra taxam vendere quin in penam incidat? negative respondet Gutier. de lib 2 prac quaes. 62. per totam in eo casu, quo domini portaverunt vel eis a conductoribus sit exportatum aliud vero dicerem in casu quo a personis in nostra lege expressis triticum ad vendentium exportet impensas enim taxatas licite exigere possunt foro, et conscientia.

9. Ad. leg. 8 lib 2 tit 11 de los Escrivanos an sine. scriptura ipso scriptura probet. affirmative respondet Capbatto Cons. 22 num 11. si valde antiqua sit. vide farin. ad cons crim. decis. 368 per totam.

10. Ad leg. 6 leg. 22. lib. 1 tit 1. de los Alcaldes &c. ibi sus votos a ía efecto. an ea quae a Decurionibus deciduntur. aliquibus actum protestantibus. sint exequenda protestatione non obstante seu appellatione vide. Franco de protest. concl. 16. Amaia in cod. leg. 2 de decurio. Otero de oficia liber cap. 11.

11 Ad. leg. 3. lib 2. tit 19. de los hijosdalgo. ibi Pueblos en que los citaren: nota. sententiam in causa stasi.

ue omnino nullam de Citatione populi, et eius concilij non constet, licet fisco contradicente sit lata, et eam non prodesse obtinentibus nec in petitorio, nec possessorio. sic Capit Latro cons. 50 n 48. et segg. ubi plura loram citat. Raro seu nunquam in hoc Regno eam omitti videbis, sed omnes plures populos citari; quando an sit neccessarium examina aliquando = hec ipsa quae supra diximus ad leg 19. lib 2 tit 2 de fiscali nota:

12 Ad leg. 2 lib tit 6. de matrimonios &c. ibi por casar segunda vez. nota, quod si ideo Pater tutelam renunciaverit quia matrimonium cum contrahere volebat, non vero ad actum deveni[t] non poterit tutelam reasumere ex sensu. Capit. Latro. consul. 91. num 26. =

13 Ad cap 4 leg. 10. lib 2 tit 14 de los porteros. ibi otros por adiamiento. nota quod si executor nollet parti dare addictionem pignora vendat, et in executione procedat, postea vero vel de Iudicis auctoritate, vel ... adictionem dederit pignora debet restituere et ea ... reponere ut in simili afirmat. Valg. de regia ... par cap 5. num 66 et 67.

14 Ad cap. 1. lib 3 tit 4 de las cenas. de origine natura et efectu huius pecuniae cenae. vide Iosephum Jesse de iurisdictionibus cap 4 09 a n 5. et segg.

15 Ad. cap 3. lib 4 tit 2. de arras ... circa ea quae supra

scripti fol. 32 n 7. vidi Cancerium l. p. cap 1 de Substit. n 23. afirmantem. Patrem habere usumfructum in tota hereditate, cuius semis. relictus eius fuit, et alius filio. dummodo institutio sit facta ab extraneo; si vero ab alio filio non sed Patrem in semisse sui filij et defuncti fratri usumfructum non habere. Ea autem distinctio pro nunc michi placet, ut si institutio in parte dimidia sit facta filij favore, tunc prædefunctus usufructu dimidio privetur; si vero testator instituat coniugem in dimidia hereditate, et extraneum in alia, tunc plenus et integer ex nostro foro manerit super viventi usufructus. Cum accidere vide=

16. Ad leg. 5. lib 3 tit 7 de los testamentos. ibi y si fueren hermanos de Ela parte &c. nota fratrem ex uno latere coniunctum ad bona illius lateris, quo coniungitur, esse eque cognatum defuncto, ac alter frater, qui utroque latere iungitur Cancer. lib 1 cap. 1 de Substitut. num 37. = =

17. Ad cap 3. lib. 4 tit 2 de arras. ibi hobieren fecho conquistas et alios textus similes. iuncta lege 3 lib 3 tit 6 de los matrimonios. ibi casando segunda vez sin hacer particion se reparta en tres partes lo conquistado. una para los hijos del primer matrimonio = Casum pulcrum queres, qui mihi disputandus occurrit: quedam mulier vidua dum secundas nuptias contraheret lucri matrimonij futuri renunciavit.

tali pacto, ut dissoluto Matrimonio mille ducata ei, et suis heredibus a Marito darentur, sive lucraverint constante matrimonio, seu non; non fecit partitionem et legis, et filij huius mulieris tertiam partem aquestus petebant dicendo sibi proprio iure a lege competere, et independenter a Matre, que ad summum suam partem aquestuum renuntiare poterat. Ego tamen licet assentiam conclusioni, et filijs proprio iure hanc partem competere asserendum sit, attamen iudicabam matrem in facto filijs prioris viri preiudicasse. fundabam me ea ratione, quia certum est et induvitatum talia lucra ante matrimonium posse mulierem renuntiare, ut videre poteris in AA. citatis ab Olea de cessione iurium tit 2 quest 3. n 22. et etiam in creditorum preiudicium, ut ipse afirmat, rigorose enim non alienat, sed impedit se adquirere, et querere, et sic etiam in preiudicium legitime parentum et filiorum valere tale pactum afirmat Gutier. pract. lib 2 cap 127 n 2. Huic que rationis iam michi redargutionem proponebam, et disparitatem, nimirum ius creditorum, et legitime esse dependenter ab uxore, cum Creditor in bonis obligatis solum actionem experiatur, et parentes seu filij ius legitime habeant respective ad bona, que supersunt Matris seu filiorum. Sed licet hec me dificilem, et irresolutum redderent aliquantulum, tamen in priori sententia persisto, et filijs in

casu proposito renuntiatio materna noceat, et causa explicationis sic distinguo. aut mater fecit renuntiationem postquam secundas contraxit nuptias, aut ante contractum, si iam secundo sit nupta, et futura lucra renuntiet (et eam facere posse omnes DD. affirmant) tunc libenter affirmabo filios primi matrimonii partem tertiam si bona non diviserit habituros, quia hec a lege data fuit in penam quod matrimonium sine divisione contraheretur, cumque si ne ea sit contractum iam iure proprio filii lucra capiunt, et consequenter renuntiatio matris in eorum partem nichil prodest; si vero renuntiatio fiat antequam delictum, sed ratio huius adiudicationis exultat, nimirum antequam consset sit facienda vel non partitio, seu divisio bonorum, contrarium affirmarem, tunc enim mulier per pactum ad adquirendum inhabilitatur antequam aliquid iuris filiis adquiratur, unde cum isti nichil nec spem lucrorum certam habere possint, non eis sed sponse, et istorum matris renuntiatio competit. hec meo videri ita sunt. [illegible] considera, et si favorabilis, vel adversus exitus fuerit annotabo. = Vide infra fol. 54 n. 17.

58 Ad legem. 22. Comitiorum. Corelle. Anni 1695. ibi por acto o actos distintivos, nota. ex Ioanne Garcia de Nobil. glos. 18 n. 24. si conducit aut non alegare. et iustificare precedentiam, putarem enim prodesse si reus, vel pater eius, aliis infantionibus precedat, si vero de hoc nichil multum de eo dubitarem, licet incidenter de nobilitate agatur.

19 Ad legem 8 lib 2. tit 12 de los Escrivanos ibi el dia mes y año. aliquando per equipolens hec adimpleri veluti si dicat dic tali Sti factum. sic Covar. prac. cap. 20 n 2.

20. Ad dictam legem. ibi año. aliquando hunc quoque suplere si ex protocolo posit apparere tempus in quo factum sit instrumentum. Mascar. de probat. conc. 740 n 25

21. Ad d. legem ibi: y lugar. nota aliquando valere instrumenta sine loci expressione. ut late videre potes in Sesse. tom 4 decis. 372. per totam.—

22 Ad leges 16, et 17. lib 2 tit 1 de los jueces del consejo. ultra ea que habes scripta supra fol. 21. n 19. nota doctrinam literatam Acacij Ripol. var. cap. 4 de exceptioni bus n 59 ubi in simili statuto Cathalonie illius senatus decisionem adfert, quod unus senator qui solum de causis minoris quantitatis, ac 400 librarum cognoscere valet, posit solus de mille libris si usque in reconventione petantur. veneranda authoritas est tanti senatus decisio, nec enim sine agitatione formavit iudicium, et forte intrincatione facti territus.—

23 Ad legem 5. lib. 1 tit 17 de las vecindades y pastos. nota ea que paulo ante ad consultationem respondi. utrum si vicinus foranus dederit cuidam centum obes in contractum

socidas vulgo en alparceria, ita ut totidem post tres annos reddantur et vicino forano denuo locationis seu pensionis causa decem ducata in quolibet, an iste oves pascua uti possint, quae vicino forano competat ratione vicinitatis, et dedi responsum, nequaquam. fundavi sententiam in eis rationibus, quae de hoc contractu deductae sunt apud casus manuscriptos. casus fol. 32. a n 10. de natura huius contractus, qui propter aecurationis dicitur. et ex ea quae scripsit Otero de pascuis cap 29. per totum, et cum oves tales transeant in dominium recipientis ita ut si moriantur huius periculo sint, et istae contractu finito reddi nequaquam possint cum in eadem bonitate non sint post annorum transitus, inde est vicinum foranum minime eo modo pascua suae vicinitatis fungi posse, et consequenter pascua dictis ovibus non competere, et posse prendari.

A contrario vero nota quod si vicinus foranus sit qui oves accipit tali facto contractu, et similiter si re

eo modo alter alterius accipiat, posse eas in
pascuis sue vicinitatis pasculare; si vero ex con
tractu periculum sit non recipientis, sed dantis,
tunc contrarium afirmarem. pendet enim
decisio ex eo, q[uo]d discuciamus in quo sit domi
nium, ut ex eo ad decisionem descendamus.
Hec meo videri vera sunt et ex sensu dd.
DD. extracta.

N 1. Ad. cap 2 legis 17 lib 2 tit 13 de los juicios nota
exceptionem excomunicationis, que et dilatoria
est, oponi posse in quacunque instantie parte
licet malicios[e] eam opponere distulerit reus.
Acacio Ripol var. cap 4 n 121.

2\. Ad leg. 21. lib 1 tit 3 de los Alcaldes y regidores, ubi y si tal execucion no excediere
de dos sueldos = nota. proclamata Civitatum.
si maiorem penam habeant quam prescrip
tam non posse nec intra summam exequi.
ut fundat Cancer. lib 3. var cap 12, n 235.

3\. Ad rubr. lib 1 tit de residencias 10. nota
apud plerosque Dominus habentibus merum
et mixtum imperium non licere nominare
sindicatores; de iure vero communi eis nomi

nationem competere, ut late fundat Laguner de fructibus par 1 cap 18 a num 32 et segg. In nro regno hec opinio admissa absque dubio est. licet enim eis, ut passim videmus, sindicatores tempore prescripto mittere, qui de civili causa cognoscant; de criminali vero nisi Dominus, quoque Criminalem iurisdictionem habeat. Ita Consilium mitti.

4. Ad leg. 7 lib 2 tit 14 de los Porteros. ibi lleven vara: nota impune resisti ministris qui insigniam sui officii non gestant, nisi in populo ita sit notum eos esse officiales, ut ignorantia sit afectata. sic afirmat Laguner de fruct. par. 1 cap 21 n 51 et 52.

5. Ad. leg. 7 lib 1 tit 8 de los Aldes. y regidores ibi para que remitiendose aquella al consejo. nota: causas impedimentorum sive sint locorum regis, sive Domini particularis, venire in prima instancia ad regium Concilium, exceptis causis Comitatus de Lerim. de quibus cognoscit iudex a Domino delegatus. et de iure Dominis firmat Laguner de fructibus ratione sue iurisditionis competere. 1 par.

cap 52 n 56. et n 57. asserit tamen in Neapolitano regno sicuti generaliter in nostro praxim pracedere. Nota quoque me credere Comitem de Lerin non habere tale privilegium nisi in locis dicti comitatus, non vero in alijs, et dum hec scriberem recordor me litem defendisse de impedimento ville de Eslava in prima instantia, que in nostro Consilio deducta fuit in salitus causis cognoscit ut dixi in certis populis, sed minime suam sententiam exequitur, habet enim appellationem in utroque, et hoc animadverte ad nostre legis verba, no ala grados.

Ad. cap. 2. unionis huius Civitatis: Nota utiliorem esse formam inbursationis quam electionis que fit per oficiales. Lagunez de fructibus 1 par cap. 18 n 24, et cum in villis de Lerin et Carcar annis preteritis per formam electionis vicini regerentur, parcialitates magne orte fuerunt. Una autem pars petivit reduci ad insaculationem, et post magnas lites in quolibet ex dictis populis stabilita fuit a Senatu inbursatio. Nostra Civitas est unica, que electione regitur, sed usque non sunt orte controversie nec parcialitates, et eius.

Nota opidum de Eslava esse ex Comitatu de Lerin. memini enim me erectionem factam a Rege Carolo 63. vidisse qui ad Ioannam filie naturalis favorem et eius descendentes legitimos causa matrimonij cum Ludovico de Beaumont narrationem in [illegible]. Et cum hoc absque dubio sit certum et michi plene constet dictum oppidum esse ex tunc alienatum et certe iudex comitatus cognoscat de impedimentis ad certa loca, erit hoc resolvendum: quod nunc ignoro =/-- --

regimen norma absque dubio est. alijs ci
vitatibus, postposito enim omni afectu, seu
partialitate. Decuriones fere semper guber
nant.

7 Ad cap. 6. leg. 12. tit. 3. lib. 1. los Alder y Reg.
idi ygeajan aquello: queres an si a maiore
parte Reipublicæ quidquid sit determinatum,
in quo minor pars dissentiat, aut forte, unus
unius subscriptione indiget illa decisio, ut
exequatur, an is eo non obstante quod dissen
tiat debeat firmare preceptum, ut impleatur,
videmus enim regulariter decuriones pri[illegible]
mos ex consuetudine acta Reipublicæ firma
re; et quoque, quod si rursum ad eorum
voluntatem non acomodatur nolunt subs
cribere, in quo republica leditur. Ita affir
ma eos teneri subscribere, licet actui pro
testent. ut vides in Bobad. lib. 3. cap. 8 n.
181. ex dictis Plinij iunioris, et legis reo
pila Castellane. Et licet nos legem expre
sam non habeamus, attamen si Reipublicæ
intereset, non dubitarem debere decurio
nes compelli carceratione, aut alio me
dio, ut decisa efectum cum sua subscrip
tione sortiantur - quæ ex dictis comprobatis -

8 Ad leg. 39. lib. 1 tit. 8 de los Alcal., et ad leges
2 5 et 6 lib. 2 tit. 22. de las appellaciones, nota
de iure a relaxatione licitam esse appellatio
nem in utroque ita ut libertas suspendatur.
ut Salgado fundat de reg. protec. par. 2. cap.
4 a num. 238. et seqq. sed nostras leges a iure
deviasse, dum eam executivam faciunt
de quo in ipso Salgado d. cap. num. 252.
exemplum reperies, licet non quoad dicta
legem 39. quia etiam libertas data a iudi
cibus inferioribus exequenda est, in quo
de contraria praxi testatur.
9 Ad. cap. 10 lib. 2 tit. 4. de heredat. et partic. ibi
de un padre et de una madre &c. et no tengan
no de los sobrinos, nota a nostro foro in primo
verbo dispositionem iuris communis approbari
dum fratres utroque coniunctos coniunctis uno
latere prefert. Ant. Gomez in leg. 8 tauri n.
7. in secunda vero tollere representationem
quam inter filios fratrum ius civile introdu
xit in auth. cessante C. de legit. hered. sed ca
rum tibi proponere cupio meo videri curiosum
dubium regulis civilibus, et iuris suppositis, et ea
que oritur ex auth. cesante in fine, dum filio
liberos fratrum iure representationis anteponit, aliis
suorum parentum fratribus et uno latere coniunc

tri defuncto; ita ut filius fratris utrinque con-
iunctus preferatur patruo uno latere coniunc-
to, queritur quid in hoc regno, an frater uno
latere coniunctus sit preferendus filio alte-
rius fratris utroque coniuncti. [illegible] an a con-
trario: Doctrinam huic casui acomodatam
non vidi, nec audivi litis decisionem, meum
vero sensum aperiam, et puto fratrem exclu-
dere consobrinum, qui sit ex fratre utroque
coniuncto: quia ratio ob quam filius fratris
in dicta auth. anteponitur est representatio
nam aliter frater proximior est, et licet con-
iunctus ex uno latere, attamen in secundo gradu cogna-
tionis reperitur, cum filius fratris sit in tercio,
et cum per representationem in locum sui
patris succederet, et ille uti utrinque coniunc-
tus veniret preferendus recte fratri ex uno
latere in dicta auth. anteponitur, a contrario
cum in nostro regno, filius fratris suum patrem
non representet, et hec ratio fundamentalis
defficiat, erit frater in successione sui fratris
uno latere coniunctus omnibus preferendus:
quod firmare poterit. eo exemplo aducto a Gome

nō in leg. 8 taurī num. 8. dum afirmat quali tatem maioritatis coniunctionis vltra gra dus in quibus representatio datur, non attendi. video tamen contrariam sententiam non a ratione omnino esse destitutam, Nam licet. forus Reg. representationem tollat. non vero. duplicem coniunctionem. despicit imo eam apreciat, et vtrinque coniunctos primo loco ad successionem invitat, cumque. filij fratrum habeant pro se dispositionem iuris comunis, vt etiam in eis qualitas atendatur, et hec nullo modo sit exprese correcta. dictam successionem tam iure patrui. reddere possunt.

10 Ad. leg. 2. § 3 si̅t a Liuor matrimonter. ... qualis. nota Liure. patrem per secundas nuptias non amittere, tutelam. vt videre poteris in autho ritate supra ad hanc legem citatis et in Valasco [illegible] ... tit. 3 quest. 1 per totam, nota autem.

lex à iure debeat, et patrem et matrem similiter facit: vnde inferes. quod sicuti mater non tantum tutelam, sed et curam amittit filiorum per transitum ad secunda vota, vt afirmat Baro in Cod. in auth. Sacramenta. Cod. quando mu lier n. 11. sic et pater amitet curam.

N. 1 Ad l. 12 tit. 1 tit. 11 de las interculacio
nes de hacienda confiscada, nota ad id
non requiri tam exactam probationem qualis
necesaria est, ut fidalgus quis declaretur ex
Otalora, quem refert Garcia de nobil. glos.
35. n. 75

2 Ad leg. 1 lib. 2 tit. 8 de los advogados. con
pte informacion de la limpieza. nota contra
legem hanc Garcia de nobil. glos. 35 n. 22.
consuetum admittere, et ideo penes advoca
torum tentari tenere.

3 Ad legem 10 lib. 2 tit. 22 de las appellacio
nes de los mismos jueces. nota de iure suce
sores in jurisdictione patre predecessorum
sententias dubias interpretari ut Salg. de reg.
1 parte. cap. 3 num. 68. sed quia eius est
interpretari cuius est condere recte ad
ipsos sensum ferentes interpretationem
dedit, nisi incomoditas litigantium mag
na sequeretur, et ideo tunc contra lex istos
succesores admittit.

4 Ad cap. 10. legis 22. lib. 1 tit. 8 de los Alcal.
con las obligaciones. in fine nota addi

+

tionem. habitatorum. paratam habere executionem, etiam sine obligatione speciali huius. et tradit Carleval de iudi tit 3. disp. 0 num. 3. sed nostros legislatores totas difficultates in bonum reipublicae tollere voluisse affirma.

5 Ad dict. §. 10 de ley 22 ibi: al mas dante, quaeres. an si iste socios plures habeat, contra eos ponit obligatio illius exequi executive: et vide Carlev. de tit 3 disp 10 n 2 ubi reipublicae ubi fisco hoc privilegium concedit: hoc vero intellige, si constet qui fuerint socii. nam alias impossibile erit. ideoque vidi in quadam huius Civitatis locatione Carnium. cum arrendatorem mediante iuramento socios declarare; quod iste in solidum vel pro parte conveniendi sunt. tradit ipse Carleval. ubi proxime n 6 —

6 Ad ley 4 lib 2 tit 4 de los porteiros. ibi: terceiro opositor. tene menti quod heres possit ut talis executioni factae in bonis sui here

dict. si exhibeat inventarium. vide op
tima, que scripsit Carleval. de iudicys
tit. 3. disp 8 per totam. et disp. 13 quoque

per totam.

7. Ad cap. 17. unionis Pamplone ibi
adam libertat. de cambios nota ea que
tradit Carleval de iudic. tit 3 disp. 2 sect.
7 a 131. de iure Castelle non licere nisi
regnicolis cambia exercere, et hoc ad
regna extranea. nisi regni privilegium
omnes habitatores huius civitatis con

tinet.

8. Ad leg. 1 lib 3 tit 1 de los retractos. ibi año
y dia quere an si res ~~facto~~ precio non solu
to ita vendatur ut interim quod non solvatur
venditor dominium reservet, et emptor pro
cario pro eo possidere fateatur, an tempus
anni a lege assignati currat a principio an
a die soluti pretij. et responde videndo
authores quos Carleval de iudicijs tit
3 disp. 8 sect. 9. num 66 refert.

9. Ad cap. 6 unionis Pamplone ibi continuando
casum ~~pll~~ alterum quere, an si electus extra
na a Prorege vel huius capituli, intra annum.

monatur, an tunc Rex libere ad anni implementum possit alcaide nominare. Ita ut Pamplonensis Republica tirram facere non presumat, nec ei Regem tene vel similem speciem proponit Fontan. decis. 193 per totam, ubi pro utraque parte fundamenta examinat, et licet num. 22 pro Rege respondeat ipsa responsio non trat. non a ratione fuisse ductum, sed ab auctoritate Senatus, cui se oponere erat extra oquus q. tractabat. De casu hoc ignoro an sit in hoc regno disputatum; plures enim sunt Civitates et Respublice [illegible] le habentes statutum, et regulariter cum extitit, ut electus intra annum electionis moreretur, si viderim speciem annotabo, ut eorum praxis constet in futurum.

10. Ad legem 7. lib. 2 tit. 12 de las appellaciones, ibi dentro de quince dias, nota de iure ad appellandum decendium ex auth. Hodie de appellationibus dari, et hoc in nostro Regno quoque practicari, si ad Senatum ex Corte sit suplicatio; utrum vero Regnum in

hoc tempore prorrogando secutum fuere Romanorum exemplum leg. cum anterioribus. §1 C. temporib. appellat. quae pro diversitate loci et distantiae tribunalis tempora ad prosecutionem appellationis statuit. Cum autem isto provinciae distantio parva sit commodum absque dubio tempus statutum est, ut legitime appellet, litterae iudicis scribere et partem intimentur et iterum in iudicio producantur.

11 Ad eadem verba, quince dias, nota an si ideo non producantur litterae appellationis in tribunali, quia, qui eas portabat, infirmavit, seu mortuus fuerit, aut alio simili causa, deserta dicatur appellatio. Negative respondent. Impp. Dioclet. et Maxim. in leg. preses. C. de appellat.

12 Ad d. leg. verba no cumpliendo con esto, nota appellationem fore desertam, licet adimplementum, non deficiat vitio partis, sed sui procuratoris. Iste enim inconsult.

tendo parti præiudicat. ut late Fontan. decis. 199. per totam, et duobus anteriori bus.

13. Ad. d. legis verba. se de por deserta. nota, qd. si ideo intra tempora non sit appel latum, aut quia partis infirmitas impediat constituere procuratorem, aut, quia qui constitutus est. infirmetur gravi infirmitate. tunc appellatio deserta non dicetur. ex Font. d. decis. 199. num. 20 et 21. qd. quoque nota ad suplicatio nem, si enim intra decendium, qd. dari diximus. procurator. graviter infirmatur. tunc non erit deserta suplicatio, ex con trario vero si intra hoc tempus. pars. sit infirma, hoc. desertionem. non impediet est enim procurator ad causam constitu tus, qui dominus litis est efectus: Et sic intellige Fontan. d. decis. 199. n. 20. quan do non datur procurator, et infirmitas par

tis eum constituere impedit, in quo a
ne h verba attendas. tantum loquitur, q
aliter jura contrariaretur. =

12. Ad. rubricam tit. de los procuradores. lib.
2 tit 13. nota qd sicuti in nro regno.
datur. Colegium. procuratorum, extra
quos partes. alios eligere non possunt,
sed solum intra numerum arbitrium.
eligendi habent, quem. aut quos. velint.
ita in Cathalonia fore refert. Fontan.
decis 197 num 15. et decis 198.
num 1 et 2.

13. Ad. leg. 23. lib 2 tit 1 de los jueces de Consejo.
ibi. abogare, nota quod iudicibus est pro
hibitum iudicare in causis in quibus patri.
advocat, multo magis eis ipsis. erit prohi
bitum advocati munus: ideoque in sche
dula regia, qua ad munus senatorum
elevantur. eis advocare prohibetur. Quo
suposito quaeres qd si Dominus Rex ad partis instan
tiam senatori licentiam concedat. ut in
certa causa advocet, ut. apud alios au
divimus. accidisse, licet. inter nos mems.

[illegible] rei non sit, an lite [illegible] tribunali sedeat, precedendo forte [illegible] [illegible] ces, seu moderatores, an vero ut advocatus sedeat, sicut alij sedent. [illegible] hanc speciem late disputat [illegible] [illegible] et n. 7 [illegible] ut advocatum sedere [illegible] [illegible] contrarium [illegible] [illegible] [illegible] hac [illegible] late tractantem [illegible] [illegible]

16 [illegible] cap. 3. lib. 2 tit. 2 [illegible] [illegible]
\# [illegible] nota [illegible] non [illegible] huius capitis et aliorum statuto non [illegible] [illegible] contracto matrimonio [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] enim [illegible] [illegible] tit. 2 [illegible] 5 [illegible] modo legem Castellanam [illegible] nostre [illegible] alij sunt in contrarium.

17 Ad [illegible] verba [illegible]
\# [illegible] an ea uxor possit renuntiare [illegible] et per [illegible] an quoque in preiudicium filiorum priori matrimonij, et an quoque pro [illegible] impediat mariti heredi [illegible] [illegible] [illegible] C. edicto.

Quaterno .9.   69

Vbi Adriani vide que scripsi pro Iosepho Torrea et eius uxore. a num 9. usque 13. vbi invenies eas difficultates. late tractatas: ea quoque nota ad. Cap. 23. lib 2 tit 20 heredat et partitiom et ad. gem. 3. lib 3 tit 5 de los matrimonios. aliqua antequam allegationem facerem supra annotavi. fol 45 et 47. sed te ad allegationem remitto, vbi de exitu causae. rationem refferre et latius de re tota cogitantem invenies.

N 1. Ad cap. 1 leg. 11. lib 1 tit 15 de la cosa vedada. en el reino de Aragon. nota in hac prohibitione exportari ab Aragonia acetum non comprehendi, ut affirmat Capl. Latre cons 157. num. 2

2. Ad cap 3. lib 4 tit 1 de casamientos et ad leg. valenc. lib 3 tit 5 de los inventarios en la disposicion del tal difunto. o difuncta nota q ~~[illegible]~~ quod si coniugi usufructus sit relictus, et post mortem eius alium testator heredem instituat, dubitatur an teneatur usufructuarius tractandus an vbi negetur, qui post mortem ad restitutionem teneatur? vide Capl. Latre cons 112. vbi plura circa ea invenies. [illegible] inventarium conficere nec [illegible]

... dare non tenebitur. Multum ad hanc dicta consultatio facit et ne in mente que in ea videntur tene.=

3\. Ad cap. 3. Melioramenti Regis Philippi.= Ibi, Omnia facer testament nota antiquitus Donatarium vivo donatore de re donata disponere non potuisse testamento; sed preciise tem ad donatorem reverti licet ille testave rit, nisi filios habuerit; hos vero posse de re donata disponere, eis vero sine testo decedentibus bona donata ad donatorem devolvere. Lex vero 5 lib 3 tit 5 de las donaciones in verbis no queda &c y lo mismo de los fecit equales, ut nec donatarius, nec eius filii de re donata testare possint, vivo donatore: qd. adverte, eo considerato an in pactis nuptialibus legis predicte, et dicti capituli Melioramenti sit renuntiatum, frequenter enim scribe tales renuntiationes faciunt, partibus quid in eis contineatur ignorantibus.=

4 Ad. d. cap. 3 et legem. 5 quoque notavi. ad verba tornen &c. et queda usufruc

-tuari; an si donatarius, aut. eius filij cre
dita contrahant, donator, qui virtute hu
ius pacti et legis succedit, eis teneatur.? Afflictis.
similem speciem proponit, et affirmative in
decis 3. respondit: putat enim donatores iure
hereditario vocari et si eam conclusionem
affirmamus indubio contra sequitur. Ea—
michi via est ratio, quare. vidue non obstan
te predicta reversione vsufructus datur, ideo
quia donatori hereditas. donatarij in bonis
donatis. alege defertur, hereditate viduitas.
datur: opponitur autem ea consideratio, quatenus. da
tur vsufructus etiam in maioratu, et quoque
quod recte diceretur donatorem. iure heredi
tario succedere, quod donatarius non testatur; at
vero quando disponit, successio donatoris nec est
ex testo: quia eum non instituit; nec ab in
testato cum partim testatus et intestatus.
qui decedere non potuit. Si non hereditar
io iure succedit, donator, obligandus non
est ad donatarij debita; nisi dicas teneri
eo modo sicuti pater peculio, quasi dona
tor per donationem bona donata dederit
donatario, et cum eis alatur, et contrahat.

Molin. rosque dixero placuit Afflictis dec.
io. dum tamen omnia considero diversus
consulto: hec sint in stimulum. et pro nunc
sufficiant.

5 Ad leg. 7. lib 2 tit 26 de las prescriptiones.
tod ó sus herederos. queres et si quis
vendidit cum pacto retractus plures here
des nominavit, qvis parte, an quilibet coru
in totum rem alienatam possit retrahere.
vide Gomez. lib 2 vari. cap 15 n 3 in fine et
n 23. ver. quinto. infero, et vers. septimo. et infra:
vide Soarez in addit. et Avilon et quoq
Armend. ad decis Franchis decis 64.

6 Ad leg. 2. lib 4 tit 9 de adulterios ibi
penas de drecho comun que in stupro ut
ut stuprator doter aut nubat ex cap. 1 et
2. de adulteriis. queres an dictam penam
dotis heredes stupratae petere possint, etiam
si lis non est introducta viva stuprata. negativa
hive respondit Cancerius 3 par. var cap 11 n
137. si vero sit causa introducta. tunc ad here
des afirmat dotem transmitti, cum segq. De[illegible]

7. Ad d. leg. et ad leg. 1. lib 3 tit 6 de los matri
monios. ibi: que tengan obligacion de dotar
las ea verba de parentibus intellige. virorum
matrimonium clandestine contrahentes eas.

quas desfloraverunt, licet complice in delicto
sint, dotare tenentur ut afirmat Cancer.
dic par 3 cap 11. n. 130. - Novar. quest for. l quest 165.

8 Ad. § 9. leg 1 lib 3 tit 2 de los censos ede
la suma principal. Vela in disert. 20 n
60 afirmat nostram legem esse nullam
et contractus contrariam, resistentem #
Pontificis precepto, dum aliquo modo cre
ditori censuali facultatem tribuit, ut pos
sine debitoris spontanea voluntate capita
le census percipere possit. -

9 Ad cap 3 leg. 3 lib. 2 tit 10 de los pleitos, edi
las secretarias. nota. scripta regulariter pla
tra tempus presentari, et de presentatione auty
fieri extra expressa, testificat vero non solum
secretarius, sed quilibet oficialis ofily et #
reperi Andutum de prevent. 1 par cap 2 n 13.
afirmantem hos oficiales. quos intenes notarios
rum vocat. fidem facere circa acta ofitii
ut notary. q. nota nam pluribus relationi
bus simillibus in judicio fides datur.

10. Ad § octavum. legis. 2 lib 2 tit 8 de Huertas.
et de guarda a su costa. queres, an hic, qui
propium ob ei licet, custodem ponit, teneatur.

contribuere convicini, ad salarium custodis a populo conducti, eodem modo, quo si ci alia
lia concurreret ad custodiam. Causam hanc habui in meae professionis nativitate, prima enim lis
a me patrocinata haec fuit. dicam, quae tunc allegavi, et ubi allegationes scriptas retineo. et si
mul quae sententia pronuntiata. Citavi locum Can
cery 3 var cap 2 n 222. et 274. postea vidi
Ketochium de contrib. cap 9. n 102 et segg. et
cap 10 n 18. ubi in casibus similibus teneri
ad contribuendum affirmare. Allegatio est.
in casu 7 n 25. sententia in ipsa annotata est.
et fuit conformis legi. licet enim custodes
cuilibet rei suae apponere. ut affirmat Avenda
no de exeq. 1 par cap 1 n 16. solvet tamen
communem. sententia post in rem iudicatam tran
sivit.-

11 Ad dic. legem 4.8. predicto ubi nombren con
sejeros. y guardas concejiles, quaeres, qui nobilis
sit ad tale officium exercendum teneantur, ita
ut ratione nobilitatis, si nominetur recusare
exercitium non possit. Otero de pascuis. cap 19
num 5 cum Atabora de novil. 5 par. cap ult. n
8. asserit nobiles non teneri, sed esse officium

statui plebeorum mancipatium. consideri
vero. Noci consuetudinem, in Saragosa nulla
distinctio permittitur, sed omnes ad custodi
am pro forte tenentur; in alijs. locis sic hanc
iuridicam propones in praxi servari. hec
que scripta sunt ad tit de los hijodalgo. nota.

12 Ad. ley 27 tit 1 tit 8 de los Aldes ibi. conos
can. quid debeat. facere. Magistratus in ad.
similem cognitionem scribam qui acta autori
cet non habeat. fondict. de fevert. 1 par cap
2 n ult. afirmat eligere debere duos probos
viros, qui scribant. qui asserit fidem dari
debere. hec nota nam licet raro, valde #
utile erit in causis criminalibus. si enim
qui vulneratus est. in angustijs. mortis repe
riatur scriba que qui declarationem acci
piat non sit poterit eo modo recipere, ca
protestatione facta, ut si tempore accedat
uteretur —

13. Ad. cap. 1. Melioramenti Regni nostri Phi
lipi. ibi facer testament. nota. similem.
antiquitus. licentiam. pupilis. Militaribus.
romanos concessisse, sed postea a Iustinia
fuisse prohibitum, ut pupillus testare posset.
in lege licet antiquis C de testam. militari.

siendo a nro Rege. Philipo. prohibita fuit
facultas, quam pupilli infanzones habebant.

14\. Ad leg. 5. lib 3 tit 7 delos Testos. ibi bienes.
troncales de aian deser raices. oltra ea que ha
bes supra fol. 11 n 20. nota circa questionem
an census sint bona truncalia. numerentur, qd.
\# Vela discr 29 n. 28. afirmat in similis sta
tuto. census ad truncum reverti, impugnando
plurimorum sentam. quos num 26 retulerat
sed que dre Joseph deese contrariatur, loqui
tur enim. cum lex de tronco, seu radice men
tionem facit.

15\. Ad legem. 5 lib 3 tit 9 delos Mayorazgos.
ibi. aia oyo tomado posesion del. E
medio año, nota. terminum non curre
re ad proponendam tenutam dum.
\# bona maioratus sunt vacancia. sed.
tantum, si qui se dicit sucesorem per ex
tensum bona possideat. ut recte ea leg
bus legis Castellane interpretando cuius nra typum
secuta est afirmat. Noguerol alleg.
31 a num 19 et segq. si vero bona maio
ratus sunt apud secuestrum tam tempus.

Quaderno 20.

incipit currere, a die appositionis
huius. ea ipsius Noguerol. senta. et.
Paz. de tenuta cap. 20. quos vide.

N. 1. Ad. ley. 1. lib 3 tit 1 de los retractos. ibi
pariente. quaeres an consanguineus, qui
forte mediator fuit ad rem consanguinei
per vendendam, an hic possit retrahere,
quem dicta assistentia seu assentia obstet.
Joannes Maria Novarius quaest. for. 1 g. #
quaest. 82. resolvit consanguineum posse
retrahere, si similem intentionem habentis.
tis congrue habentis. acomodas = vide.
cuius verba in allegatione pro Mar
quione de Leganes. num 11.

2. In lib. el destierro lib. 3 tit. 20 fori et ad tit.
de los testamentos lib. 3 tit. 7. supra id quod
fol 9 num 4 et 5. habes annotatum. an ex eo. # 11
quod testium duobus testibus constet de codicillo
huius evidem perficiatur an in testo hereditas
que in testo data est, directe adimi possit.
contra juris regulam, que nec hereditatem
dari nec adimi. in codicillis directe affirmat.

in § codicillis inst. de iure codicil. leg. si
idem eodem. leg. non codicillum 14 C. de
testa. leg. 2 C. de codicil. leg. hereditas
C. de his quibus ut indignis. Scio antiqui
tus pro anno 1670. disputatum fuisse
in Ntro Senatu. cuius decisionem igno
ro attamen eam fuisse puto. pro herede
scripto in codicillis iuxta id quod Ioannes
Montero de Espinosa doctus Advocatus alle
gavat. cuius doctam allegationem vidi, et
in ea num. 23 percuciendo in individuo pun
tum citat. Portoles ad Molinum § heres
num 99. Paz ad leg. tauri leg. 3. n 1338.
et fratrem in leg. 2 plos 9 n 18 et 20. tit 2
lib. 5 recop. et. Sese tom 3 decis 250 n 8.
licet sciam D. Molinam de primogen. lib.
lib. 2 cap. 3 n 23. sentire contrarium. Causa
erat inter Petrum de Imurre. et Ioan
nam de Guendulain viduam fratrem. et Anti
com. heredes de Berdum super hereditatem
Brianda de Aibar. apreciatam iure
quid Senatui iudicaverit. ut in posterum segu

da valu decisio foret.
ultra id quae scripta habet. supra
tit 48. n 29 et segg. ad legem 8. lib 2 tit
ullos est non nota diem annum, indic
tionem aut locum instrumenti, id non
vitiari. si sume antiquum sit et in
defectu. disputatio non sit. Mascardo
de probationibus. concl. 968 n 5.

2. Ad 8 § legt. lib 3 tit Ellos censor. 2 quae A
rit. si census tempore quo imponitur
sit ad personam particularem
pertineat et alodialis sit, postea
vero ab isto creditore maioratui
fideicomisso aut Ecclesiae adiudicetur
tur. per legatum aut alio modo si
mihi an debitor huius census
possit per partes iuxta legem nostram
redimere: ita ut creditor qui de
re alodiali fideicomissum disposuit
per tale factum debitori non praeiudi
cet, sed iste possit sicut antea per
partes luere, infrequens, erit apud
exteros quaestio. cum census de iure
quilibet
non concessus
una solutione sit redimendus. Cen
cio de censibus. quaes. 110 num 16. sed
apud nostros utatissima esse potest

licet de casu mentionem facere non sciam. Ego autem pro nunc iudico eam quaestionem terminare exemplo. quae alternis satis disputatae, an scilicet creditor census alodialis, posset facien do ex eo Maioratum debitorem obli gare ut capitale in depositum consig net et possessori non tradat. In ea contrarii sunt Iurisprudentiae nostrae Pa tres. Molina. lib. 2 de primogenii cap. 10 n 6. ubi Addentes et alii relati ab Olea. de cessio tit 3 quaes. 12. num 12 (cui hic adheret) afirmant hoc in arbitrio de creditoris censua lis esse: Sesse dec. Arag. 80 per tota Noguerol. alleg. 14. n 147. Surba obs 109. Salg. in Lab. 1 par cap. 27 n 25 et cap. 36 per totum. contrarium afirmant. Sed, licet in ea sint discordia ex eorum men te oritur nostra responsio. Hi enim omnes ... sensus in eo firmavit. quod depositum sit nimis gravorum aut non census debitoris quibus onus valde asperum considerant.

sunt pro negativa sententia, alii vero, qui id ridiculum putant tale gravamen, affirmativam defendunt: ex quo oritur quod creditor censualis non poterit valde debitorem censualem gravare in luitione, tum si sit in census constitutione, aut ipse consentiat ex post facto. Quam multum sit ut quo ex lege divisim redimere potest una solutione faciat, patet: unde sequitur creditorem tali alienatione non adimere debitori censuali facultatem quam ex ista lege accipit, et poterit per partes luere, licet redemptionis tempore census ad maioratum fideicommissum aut Ecclesiam pertineat. Haec meo videri ita sunt, sed ut futuro tempore Deo favente omnibus difficultatibus satisfaciat et quid sentias firmiter et solide indices. ~~Cetera~~ amplius ita stabiliter sentias quod Lex

seu statutum cont. iui commune
ita erit accipienda. ut quanto minus
illud corrigat. vela diver 9. n 10.
atqui nostra lex dum precipit cen
sum maioratus fideicomissi, aut Ecde
sie. divisum, redimi non posse, liber
tatem a iure concessam corrigit.
et restringit: ergo in casu suposito in
quo census accepit iusta. norman legis
et iuris commune facultatem redimen
di, postea ea per alienationem
creditoris non corrigetur, sed tem
per manebit in sua antiqua li
bertate.
Contra id tamen animadvertere se B
volo. non esse ita in dubium qd. apro
maximus Ð iuri censum per par
tes redimi posse. aliqui enim contra.
Cencium loco relato. et Avenda
num Ð cens. ques 107 per totam
contrarium ut a iure stabilitum,
alsique dubio afirmant, ut videre
poteris. in Olea. Ð cessione. tit 6 que.
10 n 36. qui eos refert et sequitur.

et in jure contrarie sente AA.
et negativam ~~[illegible]~~ sensam nos
tra lex clare. confirmat dum
census creatos ante annum. 1600.
expresse. voluit per partes redimi
non posse, quod arguit. legem hanc.
novi juris esse inductivam, et sic
ad posteriores non vero anteriores.
canu. trahi. leg. leges 7 C de legibus.
cap quoniam. final. de constitut. Cas
til. lib 4 cont. cap. 56 n. 88. et ad
omnia dubia tollenda expressum quod
a iure inhererat. Vltra, quia si
dubium esset ~~[illegible]~~ ante dictam legem
an census pro parte redimi posset,
partibus iis erat quesitum in cen
sibus, ut saltim dubie census ante in
positos pro parte luere possint, aut
non, iuxta varietatem opinionum;
et si ea que dividit placuit regno
in censibus post creandis, quare in
creatis contraria placere ei poterat?
nisi quia ChΥs iudicabat secundum

leges tempore latas creationis; et aliis vero iuxta legem novum ius inducen-

tem.
Hoc itaque firmato quod sententia certior C
iure sit censum unica redemptione redimi tantum posse, sequetur nostram legem esse correctoriam iuris comunis non in quantum de censu maioratus loquitur, sed in aliis et similibus censibus et inadubio correctoria est in quantum in hiis precipit pactum redimendi unica solutione non valere. in illis verbis: si esto se guarde sin embargo de q̃ los contra-hentes & quia etiam ipse Cencius. d. ques. 110. num. 32. affirmat tale pactum, ut unica solutione redimo-tur valere, et nostra lex contrarium statuit. Ex hucusque dictis contra conclusionem supra firmatam ipsius fundamenta retorquens nam si lex a iure communi debiens intelligenda est, ut in quantum fieri posit illud non corrigat; excepti.

in lege: census ibi absolute pertinenti
bus quomodocunque ad maioratum
fideicommissum, aut Ecclesiam, in
hijs reservato iure antiquo, licet
census constitutus sit alodialis, si ita
cum casum aliqe previsum deve
niat, tunc naturam antiquam, et
iuri conformem recipiet, cum quelli
bet res facilius in suum statum re
stituatur.
Hoc que innuere videtur ipsa lex dum
absolute precipit, redimi census non
posse per partes si maioratus, fidei
commissi aut Ecclesie fuerint, verbis.
que fueren. &c. cumque. de tempore.
correspectivo ad redemptionem ex
vi verbi loquta sit; videtur, qd. si cen
sus in maioratuum. &c pervenerat
tunc verificandum erit, redemp
tionem unica solutione faciendam.

D Hec pro nunc sufficiant, sed nota
nostram legem certe esse inductivam
novi iuris in quantum admittit lui

tiones pro parte, et manifestatur
ex legum originalium inspectione.
in lege enim .135. anni 1551, quæ est
2. lib 3 tit 4 collectionis sindicorum.
stabilitum fuit, ut census omnes unica
solutione redimerentur; postea vero
in Pampilonensibus comitijs anni.
1600. ~~quæ~~ per legem. 4 (quæ est.
lex 8. d. tit dictæ recollectionis) su
plicatum fuit Regi, ut in contra
rium dimidia solutione census pro
dimidio disolveretur, et concessio
limitata fuit in censibus maiora
tus fideicommissi aut Ecclesiæ, unde in
feres hanc legem esse correctoriam
d anterioris, sed non esse, aut non
ideo sequi, esse iuris communis restri
tivam.

5 Ad prædictam legem ibi ~~la~~ metad.
cam quantitatem. admitendam de iu
re et ex extravagantibus. afirmat
Cencius de censibus. quest 110. num 21.
et 22.

6. Ad. rubr. tit del depositario. lib 2 tit 17.
et. leg. 2 lib 3 tit 9 de los maiorazgos.
nota. qd cum maioratus ex reddit

bus annuis fundari possit, ut cum Molina. lib 2 de primogenijs. cap 10 n 6. omnes DD. Hispani affirmant, et casu redemptionis advento. capitale deponi debeat apud depositarium generalem in specie supra relata. n. 2 litt. A. queri poterit an si apud eum. redemptio facta. non sit. legitime facta intelligatur. quod. ex ibi dictis decide.

7. Specie proxime dicta relenta, nota cum Olea. de cessio. de tit 3 quest. 12. n 13. et Amato resol. tom 2. resol. 31 n 20. maxime debitorem census. apud depositarium deponere debere si fundatio maioratus. in quo census vinculatur ei. non sit intimata. qbi. adde. Salg. in laby. 1 p. cap. 36 n 31.

8 Ad leg. 2 lib 3 tit 2. de los censos. quero. si census sit constitutus in bonis alodialibus, que a debitore census vinculentur perpetuo maioratui, post contractam predictam census obligationem, an creditor huius census possit exigere non solum redditus decursos in quatuor annis ultimi possessoris, sed etiam omnes, aut an solum illos exigere

sicuti quilibet creditor censuarius, qui censum adquirit in bonis ratione vin culati. meo videri certior sententia est quae affirmat. omnes exigere posse de bitor eum census postquam illum ven didit. non potest quid. facere in praeiudi tium creditoris, ut plurimis probat. D. Salgad in Laby. Cred. 1 par. 36. num 16. si tamen omnes redditus exci pere censibus in bonis alodialibus. constituti creditor potest ex legibus constitutis creditor potest ex legibus 9 lib 3 tit 4 de la recopilation de los cen 9 lib 3 tit 4 de la recopilation de los censos, cer dicos et lege. 7 lib 3 tit 7 de los censos, cer tecum bona alodialia vincularentur a debitore, hic praeiuditium faceret pot factum contractum illi, quod non licet. Hocque meo videri indicat Lex dum loquitur in censibus constitu tis facultate senatus: cumque haec necessaria non sit in censibus, qui sunt dationem maioratus praecedunt inferr tur ... de hyi legem. omnino lo quutam, et sic in dispositione iuris ... remansisse.

9 ... supra d legem quoque nota, quae licet sententiam contrariam affirmes, mihi

me ea lege possessorem maioratus ea
ob possse contra creditorem census
impositi ante fundationem, quem
eam eh ante intimasset. ea legi quem
scripsimus. supra num. 7: contra cre
ditorem census impositi post. maiora
tus fundationem semper recte opponet,
ea ratione, quia intimatio illius qua
litati non est necessaria, cum ipsa prece
sset impositioni, et scientia illius esset
notoria ex adepta facultate senatus.

1. Ad tit. 3 lib 1 rub. de la observancia de los fu
ros, y leyes de Navarra. nota, nos terris propiis
legibus regi, non castellanis, nec horum.
regnum illi esse unitum subiective, sed
eque principaliter, ut videre poteris in
Paz ad leg. tauri. in relect. ad leg 1. nu
450. Solorzano de iure indiarum tom 2.
lib 3 cap 19. n 28. Luca de praeminentijs
disc. 29. per totum. Petrus Murga in
privileg. ordines. sti. Benedicti. decis 23.
Rota. 19 par. recen. decis 65. et par. 16.
decis 253. ubi causa disputandi de leonino
indulto. circa decimas debitas a lemus
tit. hec opinio rationibus, legibus et histo
graphia comprobatur.

2. Ad. d. legem. 2 lib 3 tit de los censos. de qua. 71

fol. ante num. 8 et 9 tractavimus, adde ea que scribit Castillo tom. 6 Cont. cap. 161. a num. 32. et segq. ubi Iure affir- mat possessorem maioratus teneri ad solutionem redditum decursorum in vita antecessoris, si cen- sus ex quo dimanant, sit cum facultate regia impositus, et vivo dicto possessore diligentiae sint factae; sed prius creditorem agere debere contra heredes ultimi possessoris maioratus scribit, in quo licet non satis certus in sua sententia. Discrepat a sententia Gratiani cap. 94 n. 51. et Ludovisy decis. 507. per totam et Beltramini in notis, quorum authoritates in pensionibus loquentes ad redditus censuum accomodat. d. Ioannes del Castillo n. 31.

3 Ad d. que legem nota, tales diligentias re- quirere factas in vita possessoris, ut eas plenas, et plene probatas appellet. Vota in d. decis. Gregory 25. decis. 507. et quoque decis. possessorem solventem posse recuperare quidquid solverit ab heredibus possessoris qui solvere omisit, ut ubi supra affirmat Ca- stillo. et Gracian d. cap. 94 n. 53. Vota co- ram Ubaldo tom. 2. decis. 541. et 651 per totam.

4. Ad d. legem. retentis predictis regulis, ea pote- rit hypotesis fingi: debitor census fundati

contra. Maioratum decessit pluribus decursis annis, aliquibus bonis alodialibus relictis. Creditor agit adversus possessorem novum et virtute legis consequitur redditus ultimi quadrienÿ; et alÿs vero contra bona hereditaria veteris possessoris. In hÿs autem concurrit etiam ~~ille~~ et novus pro recuperatione eius quod soluit tunc quis eorum erit preferendus. Michi hic autem indubium est. Creditorem census agentes pro decursis redditibus ante quatrienium preferri debere novo possessori soluenti, nam potior est tempore, et sic iure, qualitas enim actionum non est distincta nam vtraque personalis.=

5. Ad leg. 11 lib 2 tit 22 et las appellaciones ibi dos. sensias conformes. nota. eas dici quamvis in expensis discordent, dum in principali, seu rebus deductis concordent. Tonsan. de pactis, tomo, clausula 2 glo. 13 p. 2 n. 119.

6 Ad legem. 3. lib 2. tit 19. et los hyos dalgo, et adlegem

12. lib 1 tit 11 de las insaculaciones. quaeres an pluri eius, qui in locis, ubi distinctio statuum observatur, imbursatus ut pectarius fuit, pos tit fatris defectum non obstante, Nobilitatem probare, et ubi Nobilem imbursari. et vide Gutie. lib 3. pract. quaes 14. num 140. ver. nihil. omnines. Fontan. decis 292 n 27. Fabro in cod. lib. 2 tit 4. def. 8.

7. Ad. praedictas leges. ibi Padre. o Abuelo. an sufficiat si frater sit ubi nobilis imbursatus, aut frater sententiam nobilitatis reportaverit, ut aliis fratribus prosit: afirmative responde cum Fontan. decis 229 a n 1 usque 7. Luca de praeminen disc. 33 n 21 D Geron. de Leon. tom 3 decis 6 per totam. alios vide hanc sententiam tenentes in alleg. pro Pagolas

8. Ad. leg. 5 lib 3. tit 7 de los testor y sucessiones. ibi aian dexer de algun ascendiente y no transversal. ipsam iuris dispositionem. afirmat Gutier. prac lib. 2 quaes 98. et personam eius memediatam, aqua bona. provenerunt attendi afirmat. Petrus Barbos. in leg. post dotem. 41. num 79. vers item ulterius. et num segg. ubi contra Gamma

decis. 9. hanc sententiam firmat] Et de facto casum vidi. D. Emanuel Ladron de Guevara successit suis Parentibus, excluso Michaele, ille instituit Heredem Ieronimum eius filium, mihi amicissimum (qui et Patrui in maioratibus erat successor) exheredavitque filiam Iulianam, et fratrem Michaelem in prędictis bonis alodialibus: Cumque Amicus meus in iuvenili ętate diem clauserit extremum, exheredata sorore, suam Matrem Iosepham de Torrea heredem nominavit, In cuius posse cum bona prędicta pervenissent, et de linea illorum de Guevara exhissent, de eis ita disposuit, ut filia Iuliana sine filiis decedente, dimidia pars illorum ad Iosephum de Torrea suum fratrem, et eius filios devolveretur, de altra libere et filiam posse testari. Sic accidit, ut sine filiis ista intestata decederet, duobus patruis superstitibus, nimirum et Iosepho de Torrea, ex Matris latere avunculo, et Michaele de Gue

Late hanc questionem tractat Font. decis. 52 per totam et decis. seq. ubi Guevaram ad Mensam const. et alios citat.

vara Patris fratre, qui Officium Senatoris
fungebatur in nostro Regno, et vere multis
meritis. In ubi intravit predicta questio,
nam Michael erat coniunctus intra
dum cognationis gradum, et bona illa a
suis Parentibus provenerunt, in fratrem
Emanuelem, et in Iosepha de Torrea non
ineis successisset, absque dubio ille ab intesta
to ob mortem utriusque caperet; nam trunca
lia erant, et ad cognatum ex latere ex nos
tra lege pertinebant; si vero ob Iosephe ad
quisitionem truncalitatem amisisserent Micha
el, et Iosephus erant in pari gradu, et equa
liter heredes fierent, nam iste cum de bona,
a suis Patribus non emanassent, sed tantum a
sorore, nihil amplius capere poterat, quam
eo iure dimidiam dimidie partis omnium
bonorum, et alias duas partes ex iure fideic
commissi. Audivi. dominum D. Michaelem velle in dimi
dia parte se heredem declari excluso Iosepho,
quasi de bonis truncalibus, ex sententia Lamego, et

aliorum, et quia asserebat nunquam bona exisse de linea, nam. Iosepha de Torrea uti uxore Emanuelis de Guevara, de cuius stipite in domo habendam dicebat. Roxas de incomp. par. 2 cap 3 n 2 et 20. ubi Ferdinand. del Aguila in addit. sed si verba Barbosae perpendamus. in eodem casu loquitur, quo bona in uxore proveniant, et postea in filium: nam uxor quamvis sit de mariti familia, est improprie, et tantum quoad privilegia honoris; sed quoad successionem uxor a marito secernitur, ut ipse Roxas in d cap. late fundat.† Hoc que patet ex nostra lege, nam si uxor ob ea ut de stipite, et Domo mariti acciperetur, non veniret excludenda a quolibet consanguineo, distanti intra quatuor gradus in bonis provenientibus ab ipso; atqui excluditur ut nostra lex expresse iubet: ergo quia uxorem non de domo mariti in quantum ad ius succedendi accipit. Quibus permotus alius Senator doctissimus, qui nominatus fuit a Michaele testamentarius, Iosephi ius recognovit, et erg.

† Habes de casu fere identico Iosephi sententiam in decis. 52. a num. 17 et seqq. et Fontanel de pactis cla 4 g los 24 num 66 =

tres partes ex bonis Iosephi de Torrea acci
pere consensit, non enim in vita Michaelis
tempus advenerat, cum Maritus Lubianez ora
fructus iure fungebatur in dimidia parte non
subiecta fideicomisso.

9\. Ad prędictam legem 9. lib 3 tit 7 de los testos. ibi aun
que sean dotales nota maxime. bona truncalia
dici possunt, quę in dotem estimata data sunt, nam
[redacted] ut cum Barbos. et alii diximus numero
persona immediata attendenda, si bona indo
tem estimata dantur plenum. dominium viri ad
quirit et irrevocabile ut ipse Barbos. afirmat.
in lege estimatis 51 ff soluto matrim: ergo de truncalita
te inter uxoris cognatos agi non posse manifeste
infertur. Hoc intellige de estimatione emptionem facien
te, nam si bona reddi in eadem specie non obstante
estimatione. sit in pactum deductum, ut licere
scribit late ipse Barbosa, tunc contrarium locum ha
bere afirma. Scio de hoc casu esse expresam doc
trinam Hermosil. tom 2. in glos. ad. Gregor
Lupum. locum certe ubi scribit nescio, nec eius ope
ra prę manibus habeo, ut adnotare possim, si in
posterum ocasio ocurrat, scribere non omittam.

N.1. Ad. leg. 42. lib 1 tit 8 de los Alcal. quaeres quid esse faciendum, si coniudex datus ob suspitionem contra iudicem allegatam, ab huius sententia dis cedat, ita ut discordent, et quid in duobus asse soribus ob eandem causam datis, [redacted] dictum sententiam contradicit: responde neutrum, sed superiorem consulendum sic. Bobad. tom 1. lib. 2 cap. 21. n. 169 et tom 2 lib 3 cap 8. num. 117 et cap lib 5 cap. 1 num 236

2 Ad. leg. 17 lib 1 tit 8 de los Alcal. ibi se les tase. quis salaria solvere debeat, precipue si una pars nomen sioni resistat, Hermen de litium expensis. cap 2 num 27. Gofredo de salario cap 9 § 7 n 6. Otero de officia libus reipub. cap 21 n 11. omnes ex textu in lege sed et loco 4 § 1 ver. sed et Hmensor Affinium regun dorum afirmant. utramque partem solvere debe re, quamvis previa unius resistentia mensores nominati sint. =

3 Ad leg. 1 lib. 2 tit 15. de los alguaciles, nota eos non facere fidem contra reos. plures citat Matheu de re criminali cont. 13 n 48. et in causa immunitatis, reo dicente se a loco sacro fuisse extractum, et apparitoribus, seu Algua

zelliu contrarium afirmantibus istius fidem
non deberi, sed reo. firmat Sperelo. tom 2
deci 149 per totam. vide infra fol 86 n 12.

4 Ad leg. 1 lib 1 tit 8 de los Aldes. ibi Oidores
de Camara de Comptos. nota eos fuisse expre
sos in relatione impedimentorum, non vero
alios senatores, quasi de istis nulla esset
dubitatio, quod officium decurionatus exer
cere non valeant. Ales. de Aguirre. addit.
ad Roxas de incomp. par 6 cap 4 n 25.+

+ ordinat. 13. lib 1 tit 1. El regente y los del consejo Real de Navarra —

5. Ad leg. 10. lib 1 tit 8 de los Aldes y Regidores.
et cap. 4, union. Pampilonae. eodem tit. ibi
por el termino de dos años: nota. in republi
ca ubi imbursatio locum habet. ad decu
rionatus officium unius anni spatium vaca
tionis; in aliis vero in quibus electio locum
habet. duorum annorum requiri; cum
a legibus Castellae plurium annorum inter
vallum petatur ut firmat. Ferd. de Aguirre
in addit. ad Roxas de incomp. par 6 cap.
4 n 19.

6. Ad leg. 43. lib 1 tit 8 de los Aldes y Regidores. ultra
quae eodem fol. n 1. adnotasti. adverte, aliquam

do accidere. v. et coniudex datus seu vulgo acompañado recusetur sicuti et iudex ordinarius, tunc quid erit faciendum, an tercius eligendus, secundo coniudice remanente, vel iste erit excludendus? tractat hanc questionem D. Fer. del Aguila. in addit. ad Joxas l. vniconp. p. 6 cap. 2 num. 56 qui contra Azevedum secundum nominatum. ab exercitio iurisditionis excludit, sed mihi videtur nostra Lex in sententiam Azevedi inclinat quatenus. Adsessore recusato, alium eligi permittit, qui simul de causa pronuncient, erunt enim tunc tres, nimirum iudex et duo Advocati; de vnaquaque sententia exemplaria in nostro Regno vidi, licet Aquila vtilior sit expeditioni causa, facilius est enim duo quam tres iudices ad iudicium convenire.=

7 Ad leg. 28. tit. 2 lib. L de los jueces de corte. y corte. et leg. 30 eiusdem tit. ibi como no hubiere sido juez en Corte, nota in nostro Regno non posse iudices de corte, vulgo Alcaldes, neque consiliarij senatores, qui in prima instantia de lite cognoverunt, in secunda, que in consilio interponitur,

pronuntiare; non vero esse prohibitum, sed uno frequentissimum, ut ipsi qui in secunda dicta instantia de causæ meritis cognoverunt, in revisione cognoscant, sicuti in Castella accidere refert Ruiz del Aguila in addit. ad Dom. de Simeon. p. 6 cap 2 n 72 et seqq. usque [illegible]. Si vero sententia quæ promulgata fuit interloquutoria fuerit, illi qui in Corte intervenerant, non prohibentur iis in consilio super principali dicere. Sic ipse Aguila ubi proxime n 72 cum Carrasco, et hoc iure frequenter utimur. Animadverte tamen apud nos in revisione Præsidem, seu Regentem non precise addi aliis iudicibus, qui in visione causæ interfuerunt, sicuti de iure procedit in Castella ex leg. 3 et 29 lib 2 tit 5. Recopil. aliquando enim nec alius additur, et si hoc fit, aut ex aliis senatoribus vel cum ipso Præside, aut aula partim ex iudicibus visionis, et aliis componitur, aut tantum ex aliis, ut convenientius visum fuerit Præsidi, cuius in ordinandis aulis Senatus suprema authoritas est.

3 Ad l. leg. 28 ibi que los Alcaldes aunque este Reino el numero de cons. adnotabis Judices vulgo Alcaldes concurrere posse in decidendis causis cum Senatoribus, licet in Consilio Regio Senatores superstites et non impediti reperiantur, et hoc ipsum è contra accidit nam aliquando Senator ascendit, et cum Judicibus sententiam pronuntiat. ut ex Ord. 13. lib 5. visitationis Antonij a Fonseca constat at vero difficultas est. an in discordia inter Senatores scil. possit Preses seu Regens Advocatos, aut alios ad judicaturam assumere, relictis dictis Judicibus vulgo Alcaldes. Ord. 20 lib 3 tit 11 de los acuerdos. huius regni, quae et est. 15 lib 5. visitationis. Castelli. precipit non posse; attamen contrarium in casu valde notorio practicatum vidi. fuit in Senatu orta causa divitis hominis, qui vocari ad Comitia regni pretendebat, quidam ex communitate Diputationis viri talis, et quia vocabatur iure proprio ad predicta Comitia in Militari brachio, oppositionem facere.

voluit, nobilitatem illi denegando: Deputatio regni repulsam oppositionis huius petiit quasi tantum in eius arbitrio staret ponere vel non, et ipsa non se opponente nemo posset contradicere. Itaque super hoc processu Senatores in diversas equaliter sententias provenerunt, et unus ex iudicibus vulgo Alcalde in discordia accessit, ex cuius dictu ea pronuntiata fuit sententia ut oppositio admitteretur. In revisione causa introducta ipsi Senatores tantum, qui prius discordaverant, iterum discordarunt, et Regens duos ex Iudicibus aulae vocavit, qui et etiam discordarunt, et tercio unum ex dicta aula elegit, et duos Advocatos, relicto in dicta aula alio iudice, qui omnes sententiam prioris revocaverunt, et oppositioni non esse locum dixerunt. Et pars petens vocari ad comitia obtinuit: que cum proxima forent de validitate huius sententie dubitarunt, et tamen nullitas nec ex tali defectu nec ex alijs petita a regno

fuit, licet in causa multi ex Regnicolis essent fortiter contradictores, et admitti ad comitia pretendentem vix indignum plures iudicarent, sed potentia Proregis et Ministrorum Regis omnia superare valde in nostro regno notorium et deplorabile est. hoc fuit in comitiis anno 1716. sed o humana fragilitas, post tot labores, qui vocatus in comitiis fuit arcessitus, illis durantibus mortuus fuit, sine filiis, et eius memoria ab hominibus tolletur, Deus det illi eternitatem sicuti oppto, et in celesti celo ad eius dexteram vocare in die iudicii dignetur Amen. Et in pace requiescat.

9 Ad legem. 7 lib 1 tit 8 de los Actes de ins extraccion. nota eam fore nullam si omnes, qui imbursati sunt. sortes deficiant, ita ut defec tus omnium. actum nullum faciat. Card. de Luca de fideicom. Disc. 30 n 10.

10 Ad ley 3 lib 3 tit 2 de los censos. ibi solo tengan el recurso dela oblacion de hoc recursu, et an creditor posterior solvere debeat ante riori preter credita et melioramenta, etiam valorem rei auctum tempore intermedio, ex fortuny eventu, vel industria creditoris vide bonductum ques ceuil par 2 ques 101. per totam. #

11. Ad legem 1. lib 5 tit 1 del obispos y vicarios de

de patronato real & de vecinos. quaeres an sit laicus, vel Ecclesiasticus patronatus in quo vecini, seu decuriones duos vel tres eligunt et, Obbas seu alius Ecclesiasticus ex eis bene ficiatum eligit: esse laicum firmat fondus quaes benefi. 2 p. quaes 29. n 20. et Vota 2 par recent. decis 481 n 6. unde inferes nec clerico parti posse resignari, permutari, nec aliud fieri, non requisito patrono quod in regulari laico pa tronatu non est permissum.

12 Ad ley. 1 lib 2 tit 19 de los aguaciles, circa ea quae habes scripta supra fol 83 n 3 nota, non procedere cum appatitore maiori, seu alguacil

A lo, nam huic ut testi fide digno creditur ut fir mat. Novar. quaes for. 1 p. quaes 26. per totam.

13. Ad ley. 1 lib 4 tit de los adulterios. ultra ea, quae scripta habes. fol. 32 n 26 et fol. 68 n 6. nota

dotem stupratae. [illegible] stupratore non antea dari, quam illa nupserit Novar. quaes for. p. 1 quaes 27. per totam. Vide infra n 90.

14 Ad. ley. 5 lib 5 tit 5 de moneda y monederos. ibi toda moneda de vellon que no fuere del Reino. nota ex dicta lege creditorem recusantem solu tionem in nummis Araconensibus, seu vulgo di

nerillos, suo iure uti, etiam in illis locis huius Regni in quibus dicta pecunia in comercium admissa, seu permissa est, nam solutio in pecunia bona contractus facienda est. Covarr. de mo netis quest. 2 n 80, et sic obtinui in quadam lite habita inter Josephum de Baldeano, et Ioannem Magnum Priorem, et Petrum de Caudevilla Civem de Tudela, iste enim magnam summam de pecunia deposuit, illo recusante recipere, licet in de Civitate fateretur esse dictam pecuniam usu receptam, seu permissam et toleratam. Et per sententias conformes fuit decisum in argentea Moneta, seu in marapetinis fieri debere solutionem sicuti et ego pro dicto Priore allegabam. Cuius ocasione firmabam nec etiam eo casu, quo depositum totum fieret in marapetinis, legitimum esse, nam ut scacia de comer et cambio. § 2 glo. 5 n 119 et Covar. de monetis quest. 6 n 117. scribunt, magna summa in minuta pecunia minime admittenda, precipue si creditor profecturus a loco sit, et ab eo asportanda in suam patriam est. Covarr. de monetis quest. 7 n 22. qualiter ponderabam, ne

ultra asportationem concurrebat non usus dic-
tæ Araconensis pecuniæ in hac Civitate. ubi
sedebat magnus Prior, et si ad argentum redu-
cere velet cambium sex regalium pro cen-
tenario frequentissimum erat.=

N1. Ad cap. 4 leg. 11 lib 1 tit 14. dels tenguen obligacion de
traher testimonio. A Romanis hoc introductum fuit
ubi constat ex leg. Evectiones 3 C de cursu publico
lib 12. Et Salcedo de Contravando. cap 6 a
n 32 usque 51. ubi afirmat contra non portan-
tem evectiones, seu testimonia ita procedi, ut
illius probatio contraria non admittat, cum ex eo
quod litteræ deficiant merces in comisum incidant.

2 Ad dictam legem. 102. de la parte de la Ribera.
ubi a certis locis venientibus testimonia petun-
tur, a Romanis similem praxim fuisse receptam
nota
ut ex leg. si quis 6 C de comercijs. constat.

3. Ad eam dictam legem. animadverte. quod ob illi-
tam territorij transgressionem res aliena in comisum
non incidit. ut late in servo, famulo. filio, vel con-
ductore vulgo arriero. scribit Salcedo de Contravan-
do cap 25 per totum. Ad quod nota supra scripta fol.
41 n 1.

4 Ad cap. 8 leg. 27 lib 2 tit 18 dels jutges. quem

vid. supra fol. 2 n. 11. summarie scripta habeas.
quae nunc adnotare vis, tamen, quia in huius ope
ris initio et summarissima collectione cogitasti, alii
detentus curis, nunc utilem fore hunc tibi, eum
cogitando extendere desidero. Certum est,
terminum non obstante nova lege, post datu transi
tum aperiri si nova, et urgens causa emergat,
aut sit petita probatio in instrumentorum compro
batione, cuius impugnatio, seu falsi allegatio
de novo accidat. ut cum Velino probant Leon
decis Val. tom. 1 dec. 98 n. 4. Cirriaco contro. [illegible]
cap. 349 n. 27. Afflictis decis Neapo decis 114
et 216 n. 5. sed animadverte tunc dici
fieri instrumenti comprobationem cum veritas
ipsius formalis probatur, seu probari conaretur.
velut signum [illegible] notarii, et omnes alias so
lennitates formalitatem esse instrumentum con
stituentes; non vero cum allegaretur rem rela
tam in instrumento esse veram, cuius veritas
in quantum ad esse instrumenti materialis
vocatur, nam bene stat falsum fore instrumen
tum, et rem relatam esse veram, et econtra
rio. Et quae pulcra Afflictis decis 271. sic mar

pag 19. n 2 decisiones explicante, et sic in certo casu pro [illegible] d. Zarro allegabam; nam cum libri Baptismi quedam partita producta fuisset, d. cuius interlineatione ad oculum pateret, q. et falsitatis vitium opponerem, pars adversa arti
cula proposuit, in qbus se filium allegavat illius d. cuius paternitate in d. partita cum interli
neationibus constabat, qd cum tam in termino probatorio allegaret, nec probare sufficienter potuisset, dicebam veritatem formalem d. libri minime per articulos novos comprobari: sed tantum rem sic se habere, ac in libro cum in
terlineationibus notorie falsis erat relatum, qd. minime erat librum et eius partitam compro
bare, nam bene stare poterat. ut. adversa
rius filius esset cuius allegaverat, et partita libri Baptismi esse alterius: quod in d. decis
Afflicti fundavi, et in prima Instancia apud Iudicem d. Corsa obtinui, locum nove probationi non fore; in aula vero senatus revocata fuit sententia, et pars adversa ad probationem admis
sa, me in causa non vocato, nec informante.

89

puto tamen tale decretum non ex falsitate
et regulę manasse, sed equitatis ratione, nam
plura stabant argumenta adversarium filia-
tionem suam satis notam, ob eius ~~imperitiam~~
absentiam, et gentis imperitiam non probas-
se, testes enim loci distincti examinaverat, qui
dubitavant, et eius ubi pater et filius per
multos annos vixerant non produxit: dato
que dicto novo termino filiationem absque
dubio, et notoriam iustificavit. Sed adhuc
ea probata erat alia insuperabilis dificultas
ad hereditatis adquisitionem, et an causa
alium exitum habuerit nescio dormivit
enim multo tempore.

§. Ad. cap. 10 lib. 2 tit 2 fori. ibi ~~Herdad et~~ particion de un padre et
una madre et ad leg. 5 lib 3 tit 7 ~~lib~~ illos testos.
ubi frater utrinque coniunctus. alteri fratri ex
uno tantum latere prefertur. nota eandem iuris
dispositionem ex auth. Cesante C. de legit. hered.
procedere Gomez in leg. 8 Tauri n. 7 ad plures
citat Doxas de incomp. 1 p. cap 6. n 264. ubi
illius additionator, ubi affirmat, qd si testator sim-
pliciter in hereditate fratres vocaverit, et sint con

iunctis, ex duplici latere, et alijs ex uno, illi tantum invitati intelligantur. Et in fundatoris maioratus fratres successio devolvere contingat firmant. Noguerol proxime n 270. et Castillo cont. lib 5 cap 67 n 29. sororem utrinque coniunctam, et eius lineam preferri fratri, ex uno latere coniuncto, et ex eo descendentibus. Ex quibus in casu num. antec. dicebam Ioannem de Larro. liberum ab adversarij actionem esse, nam ad summum ipse erat frater ex uno latere coniunctus, et erant alij defuncti fratres. quorum iura cessa de Ioannes habebat. Hec allegatio ex actis patebat, sed quia causam in extremo, et iam conclusam recepi, quin de hoc quidquam fuisset dictum ad iuris informationem reservavi.

6 Ad. cap. 3 meloramenti Philippi Regis, et ad leg. 5 lib 3 tit 5 de las donaciones. iuncta leg. 1 lib 4 tit 6 de adulterios: casum pulcrum vi

H di tractatum a Crespi obs. 25 n 10 et 13. an forus similis nostro (qui et in regno Valentie observabat), ut bona donata ad donatorem post mortem donatarij revertantur locum habeat in dote dato ab strupatore ratione strupi, ut etiam con

tracto matrimonio, si stupata premoriatur sine filijs, aut et uti stupatori premoriantur reversio dotis ad stupatorem dotantem, et dotem dantem locum habeat: loquitur enim ille forus sicut et lex in qualibet persona donante: Et negative respondit Crespi, qua tenus in dote data ab stupatore majis pe nam quam largitionem considerat. quem vide.

7 Ad d. leg. Lib. 2 tit. 6 de adulterijs. ultra an notata supra fol. 68 n. 6, et fol. 86 n. 13. ani madverte valde controversam esse sententiam an dos in qua stuprator est ratione stupri dam natus proprie naturam dotis habeat, et sit tantum danda nuptiarum tempore ~~…~~ ita ut si stupata sine nuptijs decedat ille penitus ab onere dotandi liberetur. circa quae scrip sit late Fontan. de nuptijs claus. 5 glos. 5 part. 1 a num. 86 et seqq. Novarij sententiam supra relatam sequendo. cont. Cancerium, sed. Crespi d. obs. 25 contrariam admittit opinio nem, et haec in praxi in nostro Regno servatur

vide Lucam de dote disc. 170. per totum.

tam in secularibus quam Ecclesiasticis tri
bunalibus: sepe enim videmus statim tra
di quantitatem in qua stuprator per
damni liquidationem fuit damnatus, et
non expectari nuptias, nec tempus nuptia
rum: ~~et~~ mortua stuprata ad eius heredes
non ad stuprantem dotem reverti.

8. Ad leg. 24 lib 2 tit 1. de los jueces de consejo
y corte, ibi <u>pariente del negociante</u>: quid
dicemus si causa fuerit Capituli seu com
\# munitatis, et individuus istius habet sena
torem cognatum intra quartum gradum,
an hec erit sufficiens causa recusationis?
negative respondet suelves. <u>Consil tom 1.</u>
<u>cent 1. cons. 23 per totum.</u>

9 Ad ley 5 lib 1 tit 10 de las residencias. ibi
\# quince dias, y para las otras ocho. nota
sindicatorem in diebus festivis cognoscere
posse. ut videre poteris in pluribus relatis
a suelves tom 1 cons. 79 n 7. et hec est nostra
praxis, tantum enim in comissione dies:

Pasquatis, et SSmi corporis D. Nri Iesu Christi excipiunt.

10\. Ad leg. 5. lib 3 tit 6 de los Matrimonios que sean dotadas. &c et se puedan obligar para restitucion de dotes. &c a juicio, y con permiso de nro Consejo. nota in Regno Aragonum ex illius foris, et iuris communis dispositione bona Maioratus posse alienari ad dotis dationem, seu recepte dotis solutionem, exceptis octo Domibus in quibus hec facultas restringitur in for. volt. de iure dotium et ad certam quantitatem talis iuridica libertas lege in eis reducit. ut agit Suelves. tom 1 cons. 74 per totum, ubi tractat, an hec restrictio extendatur ad dotis recepte restitutionem: ideoque animadverte recte, et consulto in nra lege ea verba, para restitucion de dotes. &c con permiso de nro Consejo. fuisse aposita, nam aliter quereretur an ista facultas in isto casu esset necessaria sicuti in dotis constitutione; an vero res in statu auth. res que. C. communia de legatis permaneret?

11\. Ad tit de los quarteles. lib 1 tit 12. nota me ex

antiquissimis documentis comprobare a nro. Regno quarteria fuisse introducta ad Regum nrorum filias dotandas, seu ad filii Primogeniti nuptias solemniter celebrandas; pro quibus ex pensis in Regno Aragonum. dabatur, etiam in tempore suae libertatis tributum. ut de hiis quae Suelves tractat Cons. tom 1 cons. 55 per totum. discere poteris. ubi affirmat immemoriali praescriptione ab hac contributione populos posse se defendere: in nro Regno duo veniunt notanda pro nunc, scilicet praescriptionem 40 annorum sufficere ut ex leg. 3 d. tit. patet; et voluntariam. esse quarteriorum concessionem ut ex leg. h resultat, et clarius ex quodam privilegio Regis Dni Caroli 3. dati Olite die 22 Mensis Martii anni. 1424 relato a Oihenarto de notitia utriusque Vasconiae lib 2 cap 5. fol 113. sed ut ipse refert iam ista in fumum transierunt, videmus enim Reges ad suae voluntatem ne[...] tum sua potentia, tum auctoritate sindicorum concessiones recipere. Dum ista scriberem in praesentibus Comitiis accidit quaestio ista, namque Rex excessivam summam petebat.

eo qd. plurium annorum. quarteria non fuis-
sent exacta, que sibi debita fore dicebat.
Regno contrarium afirmante, et sine illius
concessione nullum ius regem habere, tan-
dem cum ista fuissent disceptata, et forte
predictum instrumentum originaliter ex-
hibito (michi enim constat omnibus prin-
cipalioribus reipublicu. fuisse traditum, et
literam originalem illius ante questionem
videram) tres, seu quatuor anni quartero-
rum fuerunt concessi, ut proximis annis
solvantur, et sic cessavit regis pretensio.
Ista (suspicio, esse aparenda in legibus to-
rum Comitiorum, Anni. 1716, sed quia non
sunt adhuc publicate, ista eo modo adno-
tare libuit.)

2. Ad leg. 1 lib 3 tit 5 § las donationes, ultra
ea, que scripta reperies supra fol. 16 n 29 cir-
ca casus in quibus insinuatio non est precisa hac
lege non obstante. vide casum vellatum a Vel.
ubi. semi Cent. 1. cons. 20 n 11. ubi asserit in casu

cellatione crediti insinuationem necessariam
non fore: sed multum de ea quaestione dubito,
nam eamdem vim ac acceptillationem habe
re compertum in iure est, et eodem modo ac
solutione per illam creditum extinguitur, et
sic fraus manifesta legi fieret legisque cum
a dispositione iuris communis obtum accipi
at non stricte et correctorie accipienda est.

13. Ad cap 4. lib 3 tit 8 de cer et de tributos.
nostri fori. nota. nostros foros tum d. cap. tum cap.
anti. ipsius tit. rei emphiteuticae alienationem non
absolute prohibere, sed tantum si ea sine census
onere fiat, unde in iuris communis dispositione
stat cum non sit licitum rem emphiteuticam
vendere, seu eius adquisitio prohibeatur, plerum
que enim in scripturis huius contractus cavetur
ut alienatio non fiat personis a iure prohi
bitis: circa quod annotare volo, in manum mor
tuam seu Ecclesiam alienationem prohibere
ex plurimis relatis a Suelves sem. Cent. 1 cons.
25 n. 8, sed in usu istius iuris restrictionem
non esse, et nec admitti casu quo inter contra

hentes & tali casu fuerit tractatus, et ex decisione adnotata illum mutuare te libet quamvis ab ea dictus Auctor dissentiat.=

14. Ad leg. 8. lib. 1 tit. 8 de los Aldes &. ibi los tenientes se guarde la costumbre. In Aragonia ex iure antiquo fori prohibitum erat. Iusticias seu Iudices Ordinarios (quos nos Aldes dicimus) duos locumtenentes habere, sed tantum unum, qui in casu absentiæ seu impedimenti procedit et sicuti Principalis cognoscere poterat. sic Suelves. semicent. 1 cons. 27 n. 12.

15. Ad. leg. 4. lib. 1 tit. 7. de los naturales. ibi officios ni Beneficios. se den a naturales. & quæres an Abbatias Sti. Benedicti, et Sti. Bernardi possint non naturales nri Regni habere: negative. in Lege Aragonum similiter resolvit Suelves. semicent. 2 cons. 6. v 61 numo nræ legis meminit. sed in praxi plures vide Abbatiarum. Stæ Mariæ de Vach a Castellanis possideri, sed si ad comitia Generalia accedant, aut Dipputationis ore

re fungantur Monasterium, naturalitatem ante adeptionem vocis in conclave acceperunt. aut a Regno in Comitiis convocato ex leg. 5 d. tit. aut ex eius mandato, a Diputatis: nos enim summa liberalitate ad communionem nostre Patrie leti extraneos adscivimus. Non tamen audivi ab Aragonensibus predicta Monasteria fuisse gubernata, et fortasse predicte admissioni ocasionem dedit, quod nos ex leg 12 d tit pro Castellanis in Hispanie Honoribus admittimur. =

16 Ad cap. 15 lib 3 tit 12 de compras. et bendidas. et ad leg. 1 lib 3 tit 1. nostre Recopillat. ibi ante. que año y dia passe. & corra el año, y dia. queres a quo tempore terminus # currere incipiat si res vendita fuit sub pacto de retro, an a die huius venditionis, an quoque a die in quo plene, et irrevocabiliter res alienatur. Resolvet. Lemicear. 2. cons. 20 per totum ab isto die computationem temporis intelligi debere. fundat pro qua sententia decisio Curie Aragonum facit. Non

tamen volo te intelligere, non licere cogna
ti iure prothomiseos uti in rei vendita sit
sub pacto de retro, nam sub eisdem condi
tionibus tempore computato a tali vendi
tione retrahere possunt. Sesse decis. 210.
n. 55. et Suelves ubi proxime n. 9.

17. Ad leg. 1 lib. 3 tit. 3 de las pechas. ibi por casarie
go. vide Consilium 15 Suelves in semicent. 2. ubi
de vidua ~~rapta~~ infantioni, et de ea quae cum in
fantiona esset villano nupserit, et tractat an et
pro quibus bonis ad pectam, tum matrimonio constan #
te, tum eo disoluto, iure viduitatis teneatur. =

18 Ad leg. 4 lib. 1 tit. 7 de los naturales del Reino.
ibi que los oficios iuncta lege. 28 lib. 1 tit. 8
de los Alcaldes. ibi Assessores, quaeres an assessores #
esse possint, qui naturalitate nostri Regni non
fruuntur. et negative respondet Suelves. semicent.
2. cons. 22 a n. 31 usque ad. 37. cuius resolutio
nem in nostro Regno maiori ratione procedere
affirmabis, cum in illo Aragonum non sit ex
presse prohibitum alienigenis, munere Advo
cati funge[redacted], sed solum a tali honore eos exclu
sos esse aliqui viri Docti scripserint, nos vero

legem claram habemus ~~...~~ (que est lex 1. lib 2 tit 8 de los Advogados.) et iuxta eam Advocati naturales esse debent, qd et in Relatoribus Causarum decimum habemus in lege 1 dic. lib 2 tit 9.

19 Ad cap 13. leg. 22 lib 1 tit 8 de los Aldes y Regs. ubi Iudicibus Ordinariis et Decurionibus prohibed. partem in locationibus rerum publicarum habere querens, an si ad tempus finiti offitii locatio fiat ab eo qui officium publicum habet tali pena u te teneatur negative in lege similis respondet Sucelves Semicent. 2 cons. 20. a n 1 usq ad 9. quem vide, est enim casus pulcher. ad nrand legem.

20 Ad. leg. 53. lib 1 tit 8 de los Aldes. &. puedan gastar de 40 dl. &. nota non obstante huius legis prohibitione licere Decurionibus plus ex redditibus publicis impendere sine Consilii licentia, si tam necessitas urgeat ut Respublice damnum immineat. Sucelves in Semicent. 2. cons. 22. scripsit licere Aragonum Diputatis totas sumas Generalitatum impendere pro sui Regni defensione, non obstante rigorosa legum taxatione. Et de anno 1706. et 1711. vidimus omnes huius ntri Regni Universitates totas suas pecunias in belli impensa consumptas

et, quamvis plereque facultatem senatus obtinue runt; attamen eis, que sine illa erant, constat michi, partitas vere comsumptas non fuisse re pulsas; cum in medio armorum leges silere de beant.=

N L. Ad l leg 21 lib 1 tit 15. Dlas cosas vedadas. ibi se derrame adverte ea verba ideo apposita fuisse ut vinum qd cont legem introductum fuerat, vendi non posset in Regno, qd de iure licebat. Suel ves tom l. cons. 99 n 19. ubi a n 17 tradit omnes merces in comissum deperditas posse in Regno vendi ab illis, qui partem in comisso accipiunt: ff. nota nam ad plures Regni leges extenditur.

2. Ad ley. 2. lib 3 tit 5 Dlas donaciones. ibi donacion echa en contratos matrimoniales. queres si donator omnia sua bona donaverit ita tamen ut posset testare de centum ducatis, eo ab intestato decedente cui pertineant, an donatario, vel heredibus ab intestato donatoris? pro utraque parte DD. videre poteris citatos a Fontan. de pactis tom l. clau. 4 glos. 23 a n 9 ad 17. ipse vero num 14 in fine in eam sententiam inclinat, ut

heredibus ab intestato venientibus bona reserva
ta adquirantur quomodocunque reservatio or
dinetur, nisi pactum fuerit stabilitum ut ta
li casu donatore non disponente donatario
omnia reserventur.

3. Ad cap. 3 meliorum. Regis Philippi et ley. 5.
lib. 3 tit. 5 de los matrimonios ibi no pueda
disponer. ultra ea quae scripta habes supra
fol. 66 num. 3. quaere, si donator expresse praece
perit, ut donatario decedente sine filiis, aut ipsis
etiam praedefunctis donatori, bona donata ipsi
quaere restituerentur, ita tamen ut donatarius
de certa quantitate disponere, et testari posset,
et acciderit, ut ille non faciat testamentum, cui
ista quantitas reservata adquiretur, an donato
ri, an vero heredibus donatarii? Pro his responsum
dedit Senatus Cathalanus ut refert Fontan. de
pactis tom. 1 clau. 4 glos. 23. num. 11 in fine, quae
quidem, et ea quae proxime scripta, sunt vulgari
ter necessaria.

4 Ad leg. 6 et 7. lib. 3 tit. 6 de dote matrimonios
iuncta leg. 14. Comitiorum de Olite anni 1630.
ubi lex hac edictali C. de secundis nuptiis precipi
tur observanda. quere, ex dictis legibus 6 et 7. gra
vamen tollitur a dote ex quo mulier secundas ce
lebraverit nuptias, an [redacted] ex eo, in secundis
nuptialibus tabulis tum favore secundi mariti,
tum filiorum ex eo procreandorum, possit, de leg.
hac edictali non obstante, pactiones, quas vulgo lla
mamientos appellamus, apponere? afirmat Cancer.
var. 3 p. cap. 2. num. 197. et cap. 15. num. 324. sed
Fontan. de pactis tom. 1 clau. 4 glos. 9 p. 5 n 197. cum
Vincent. de Franch. et Gaspar. thesau. contrariam am
plexus fuit sententiam, in quam meum iudicium utrive
riorem, interpono. Sed ne tibi ista causa sint erroris, a
nimadverso casum de quo istis diebus interrogatus fui:
quedam vidua habens filios prioris matrimonii vole
vat cum altero contrahere, et in dotem harum nuptia
rum frater, qui ad pinguiorem fortunam pervenerat
trecenta ducata spondebat; timebat sponsus legis
hac Edictalis vim, et nequaquam nisi ratione hu

in pecuniae ad contractum cupiebat pervenire, un
de fui consultus a quodam valde Amico Reverene
dio, et mihi valde facile visum est, quia frater
donator rei suae legem et modum dicere poterat,
et sic donando, dictam quoantitatem sub conditio
ne, et onere, ut filii secundi matrimonii suc
cerent, exclusis filiis prioris, cessabat dificultas; pre
cipue, quia licet secundae nuptiae sint odiosae respectu
mariti, et filiorum; non vero respectu Parentum, et
fratrum qui equali propensione omnes amant, ut
firmat ipse Fontan. de pactis d. tom 1 claus. 2 glos.
[illegible] 26 num 30. unde bene potuit iste frater ob
specialem afectionem, et familiae sponsi decorem
dotem cum tali pactione promitere; quem ita consta
ri[illegible] ante dicti, nam procedunt in bonis ipsius
mulieris ei ad matrimonium primum dati, seu ali
unde quesitis, et de onere seu hereditamento ab ipsa
ordinato, quae omnia cessant, in hypotesi vallata.

5. Ad leg. 14. Constitut. Toleti anni 1688. ibi laqu
al, se a observado, y juzgado por justa de Ibarra lam

consuetudinem circa legitimam filiorum referri a Olano in concord. iuris lit. L. num 12. sed ipse tantum loquitur, ut unus filius alteri excluso ta li legitima preferratur; et nostra lex etiam extraneum instituti permittit filiis non obstantibus, et fortasse ex tali doctrina interpretatio, rejecta a nostra lege, ortum habuit. Sed quia ad eam acce sit, ut de iustitia illius minime dubites, conve niens putavi D. Martini Azpilcueta, vulgo Navarri, authoritatem referre, semper enim mihi valde sue sententie commendantur ob insignem utrius que iuris peritiam, et excelentesque virtutes, que in tanto Doctore radiarunt. ipse in manuali confe ssariorum. cap. 26. num 38. nostre legis meminit, et eius iustitiam commendat, et patrem a pecato excussat si vi nostre legis filium a sua hereditate removeat, nisi iste sit debilis, et infirmus aut alias se substentare minime valens. Ex eius verba, et argumento, quo utitur ne filius sit inobediens pa tri, colligere poteris, non solum inter ipsos filios

licuisse Patri unum excludere, sed etiam potuisse lu
rui Authoris tempore extraneum preferre; nam ali
as inepte tali ratione uteretur in eo casu quo unus
tantum filius existeret, si ute necessarius foret he
res, et a vitando tali absurdo, uti accidit in Castel
la, argumentum deducit ad nostre legis muni
mentum, et Regni Aragonum simile forum stabi
liendum. Meminit ipse Navar. in alio loco nos
tre legis, licet non ita clare, qualiter fecit ubi pro
xime, sed sufficienter dixit in d. Manuali Confes. cap
16 num 50 dum affirmavit in illis vero Navarre &
omnibus excepta minima re, testatorem libere posse
testari; et male restitutionem faciendam esse de
bonis alteri debitis consuluisset, si tantum inter fili
os Patri liceret electio, et extraneum non posset
istis preferre. Diximus Navarrum commemorasse
simile forum Regni Aragonum, et utile michi vi
sum fuit hic addere Iosephi a Sesse pulcram de
cisionem, quam refert tom 1 decis 26 per totam, qui
num 32 tantum asseverat, licere patri uni filio omnia
bona sua dare, alys cum quinque solidis et tribus robis ter
re communibus montibus exclusis; sed fortasse ista

scripsit, et de extraneis non meminit, quia de prelatio ne unius filii agebatur: valde utilis est ista decisio, nam ibi videre poteris, tali foro non obstante, filios et filias posse petere alimenta iuxta illorum indigen tiam, et resolutionem senatus num. 97 ponit, que semper in isto Regno necessaria sunt. De citato Ara gonensium foro mentionem faciunt. Gutier. cano nic. lib 1 cap. 38. n 28. et Sarmiento delect. lib 2. cap. 12 num 6. ille quoque similem praxim de Cantabria, quam Viz cayam appellat, testatur. De Regno Valentie simile citat forum Crespi obs. 24 n 6. Ad cap 3. meliorarum Regis Philippi, et legem 5 lib 3 tit 5 de las donaciones, et legem 5 lib 3 tit 4 de los testamentos de nova Recop. ibi casando, y no casando: queres, an in bonis donatis, que ob premorientiam filii donatarii, ad donato rem revertuntur ex dic. leg. 5 lib 3 tit de las do naciones, detur usufructus Patri, aut Matri dicti filii donatarii, licet secundo nupserint, reservata propietate bonorum Donatori? Ra tio dubitandi ea est, quia d. lex 5 tit de los

testamentos id affirmare videtur, dum dicit parentes sua vita durante, sive nupserint sive non, usumfructum habituros, licet bona ad cognatos unde talia provenerunt, perti neant; ergo licet bona sint donata, et ob dic tam supervivent iam donatoris ad eum de volvantur, debet esse sine praeiuditio ususfruc tus debiti ex dic leg. § sit ff de testor. Alia ra tio, in bonis maternis filio adquisitis: Pater de iure communi habet usumfructum licet secun do nupserit, ut constat ex leg final. C de bonis maternis, et eodem modo in ceteris bonis fi lio quesitis, ut constat ex leg Cum oporter. 6, et leg ult C de bonis, que liberis; et cum nostre leges quantum minus possibile sit, iuris communis sint correctoriae, ex vulgari regula &c. inde sequi tur, patrem non obstante reversione debita in bonis donatis donatori, habere debere usumfructum, licet nupserit.) Sed in contrari

sunt
um verba dic. leg. 5 tit. de las donationes, dum dixit usufructuar en viudaje: ergo si nupserit, amittitur usufructus in bonis donatis, et ad donatorem pleno iure pertinent. Huic obiectioni facilis erit satisfactio cuilibet, qui in legibus nostri Regni originalibus sit practicus: nam d. lex 5 tit. de las donationes ex duabus legibus est composita, nimirum ex leg. Pampilonensi 33. anni 1596. et ex alia quoque Pampilonensi 70 anni 1604. quae sunt leges 6. et 7. lib 3 tit 7 recopil. Sindicorum. illa ~~que~~ loquitur ~~de~~ tantum de coniuge superstite, ut habere posit usumfructum in bonis donatis coniugi praedefuncto, seu praedefunctae; nichil vero dicit de nostra proposita hypotesi, cum bona iam ad filium donatarii pervenerunt, et pater non quasi bona suae uxoris petit usumfructum, sed quasi filii bona, cui si ratio fori, et legis,

non obstaret, ab intestato succederet in bonis suo filio donatis. Ista enim exclusio Patris a donatore superviviente provenit ex dic. leg. 70 anni 1604 quae ut ex ea constat nihil de usufructu loquitur. Ut autem ea de quibus loquimur pateant, exemplo uti non dedignemur, et sic clarior erit resolutio. Petrus donavit certa bona Mariae, cum matrimonium cum Paulo contraheret, moritur Maria relicto filio Francisco, et Petro donatore superstitibus. Paulus absque dubio usumfructum habebit in dictis bonis donatis, si non nupserit, ex dic. leg. 33 anni 1596, eodem modo ac si natus non esset Franciscus filius donatariae: nam durante viduitate forus tribuit coniugi usumfructum, cap. 3 lib. 4 tit. de arras 2. Sed pone Franciscum filium Mariae, et ad quem uti filium donatariae, proprietas bonorum donatorum pertinebat, fuisse mortuum; tunc intrabit nos

tra questio, nam Paulus dicet, usumfructum
ipso competere non uti maritum Mariae
defunctae, sed uti Patrem Francisci, cui
cum non succedat, sed bona ad truncum
unde provenerunt reddeant (idest ad do
natorem supervîventem) debet illum ha
bere, sive nupserit, sive non. Et haec est
questio nostra. In qua meum iuditium inter
ponendo, puto, Patrem filii donatariae non pa-
re petere usumfructum, si nupserit secundo: quia
nec ex leg. citata cum oporteat de bonis, quae sibe
rit, nec ex d. leg. 5 lib 3 tit 7 de los sestos ei com
petit; non ex dic leg cum oporteat, quia talis usus
fructus est efectus patriae potestatis, fontanel. de
pactis nupt. tom 2 clau. 5. glos 8 p. 11 num 29, et Navarrus
inter nos non datur; et inde ablata causa, efe
tus illius dari non potest. Non competit usufruc
tus Paulo nec ex dic leg. 5. tit de los sestos: nam
illa loquitur non in bonis donatis, dum agitur de
reversione ad donatorem, sed tantum de bonis trun

calibus quoad succesionem inter parentes, et ceteros consanguineos, qui ex trunco proveniunt ex cap. 13. et 16. lib 2 tit 4 de heredat et partición ... fori. Hoc patet, ex eo qd de sucesióne ab intestato in dic. leg 5 tit de los de(..)tos agitur (quae in collectione Indicorum est lex 10 lib 3 tit 13) agitur respectu fratrum, et ceterorum consanguineorum; cumque in eisdem Pampilonensibus Comitijs anni 1604. stavilitum fuisset per legem 33 filios donatarij nec testare, nec posse disponere, vivente donatore, inconsequens esset leg. 59 induxisse de eisdem bonis, vivo dicto donatore, sed tantum eo mortuo. Vidi alegationem quandam de hoc casu, cum controversia esset in tribunali undecisa, decisionem illius ignoro, puto tamen non habere Patrem usumfructum venisse decidendum, nec momenti erant deducta in allegatione, sed regulae valde generales casui inaplicabiles. tu quid de hijs in posterum afirmes, mature cum inspectióne legum originalium considera.

Ad d. cap. 3 melioram. Regis Philipi ibi: por razon de matrimonio, et ad d. leg. 5 lib 3 tit 5 de las donationes. ibi. hechas al tiempo del matrimonio, del contrato del, y no de las hechas despues: queres, an in qualibet donatione detur reversio ad donatorem superviventem, si ea non sit facta tempore matrimonij? Et primum quid de donatione pura, que non fuit facta contemplatione Matrimonij, intellectum meum aperiam; et de inde de ea, que fit ob causam matrimonij sive futuri, sive preteriti: nam hos omnes fore casus distinguendos puto. Ex nostro foro, in cap. 6 lib 2 tit 4 de heredat, et particion. stavilitum fuit, bona donata ad parentes donatores non redire morte donatarij, nec si bona a filijs conquisita sint; sed ad eorum fratres iure hereditario deferenda, et fratribus deficientibus, ad cognatos

proximior est. Melioratio facta a Rege Philippo ut ex dic. cap. 3. patet, tantum est in bonis datis, en casamiento, in quo casu statuitur, ut ad donatores bona redeant, et haec est limitata correctio, certo casui restricta; ergo si donatio non est facta ob matrimonii causam, manet foralis dispositio in sua natura, et vi, et consequenter bona donata ad heredes donatarii pertinent, non vero reddire debent ad donatores. Haec contra ex ea ratione firmatur, quod de iure (seclusis foris) bona donata ob donatarii mortem, non ad donantem reddire debent; sed heredibus donatarii adquiruntur. leg. si quis argentum 35 in fine C. de donat. Thesau decis. 32 num. 13. qui plures Fontan. decis. 52 num. 3 et 4. in qua assertione quamvis in contrarium videatur. Ant. Fab. in suo C. lib. 8. tit. 38. de revocan. donat. defin. 21. tamen ipse et senatus pro nostra aserta sunt contione, ut pater ex fine decisionis, et num. 8. Unde dices

Regis Philippi meliorationem corrigere tum
iuri nostri Regni, tum Romani, et sic stricte
correctionem intelligendam, et tantum in
donatione facta contemplatione matrimonij
ob donatarij premorientiam ad donatorem
bona redire. Et quamvis lex 70 anni 1604.
que ordinavit, ut nec donatarius nec filius donatarij disponere posit vivente donatore, generaliter loquatur, attamen refertur ad dubia dicti
Capitis meliorationis; et cum hoc tantum
in donatione facta contemplatione matrimonij ordinet, [redacted] declarationem pro nova
et tam lata non ampliatione accipere iuridicum esset: quippe in referente relati qualitates insunt, et ex
illo limitatur. Larrea alleg. 62. num. 11. et
22. Sesse decis. 125 num 21, qui de foro a
liud referens loquitur. Unde semper tene in
nostro Regno, in donationibus puris non factis
contemplatione matrimonij, heredes donatarij
sive ex testo, sive ab intestato excludere donato

rem supervoiventem.

A. Nunc de donatione quae fit ob causam matrimonii aliquid dicam, et si verba Meliorāmenti inspicias: ibi: ficiere donacion por racon de matrimonio, patet donatorem superviventem praeferri heredibus donatarii, sive donatio facta sit tempore matrimonii contrahendi, sive post contractum; solum enim Rex in d. cap. 3. causam impulsivam donationis fuisse matrimonium requirit. sed in contrarium esse videntur verba d. leg. 5. lib 3 tit. 5 de los matrimonios, quae ex leg. 33. Comitiorum Pampilo. ann 1596. sumpta est, et est Lex 6 lib 3 tit 7 recopil. Nav. ibi: y esto se entienda de las donationes hechas al tiempo del matrimonio, y del contrato del, y no de las hechas despues = ergo non sufficit donationem fuisse factam ob matrimonii causam, ut superviviens donator bona donata recuperet, nisi donatio sit facta tempore contracti matrimonii, et capitulorum nuptialium, et sic nec in donatione anteriori, nec in posteriori adnup

tias quae dictae reversionis habebit donator. Ita sic ex prima lectione legum apparent; sed si omnia verba donaturae consideres puto, te pro donatore in qualibet donatione facta causa nuptiarum, Mehloramenti Regis Philippi vi, iudicaturum: nam citata verba legis 33. anni 1696. non ad donatorem pertinent de quo in dicta lege non principaliter agitur; sed pertinent ad usumfructum datum in ea coniugi superstiti: quod patet, quippe in duobus propositione ibi clau. en particular &c. solum de usufructu quaeritur, et de dotibus; in suplicatione clau. mande &c. de usufructu agitur, et eodem in alia clau. y que el dicho usufructo &c. inter quas media est clausula in contrarium adducta, quae si ex anterioribus et posterioribus intellectum accipit (uti debet P. Suarez de legibus. lib. 6. num. LL) tantum de usufructu accipienda erit; aliter enim erit magna inducenda correctio dicti Melhora

menti, quod vitare debemus. Molina de Primog. lib 3 cap 13 n 41 et seq. et P. Suarez de legibus. lib 6 cap 27 num 4 et 5. Et sic erit, iuxta meum minimum intellectum, affirmanda conclusio, bona donata ob causam matrimonii, ad donatorem supervirentem reddire morte donatarii, sive donatio facta fuerit tempore nuptiarum; sive si ob eam causam ante, sive post contractum matrimonium facta fuerit. Si tibi in posterum placuerit sentia contraria et dicta verba contra donatorem interpreteris, tunc accomodare poteris, que proxime dicemus circa usufructum, nam nunc cum dicta verba, de ipso sensisse putemus, de illo, que ex dictis verbis orientis difficultates proponendas putamus.

B. Nunc queres, si dicta verba, sea y se entienda de usufructu intelligenda sint an si donatio facta fuerit contemplatione, et ob causam matrimonii coniux superstes habeat usufructum in bonis donatis, licet dicta donatio in capitulis matrimonialibus, et in tali contractu facta non sit scilicet quia ante fuerit stavilita, et perfecta, seu postea quam contractum sit matrimo

nium (hoc namque licet, arg.to ducto ex donatio
ne propter nuptias leg. final. C. de donatio. ante
nupt. &c.). Et responsio prima facie patet, ita
ut quis ex legis verbis afirmare non dubitet,
coniugem superstitem usumfructum minime ha
bituram in bonis donatis ob causam matrimonii,
si donatio facta fuerit extra tabulas matri
moniales, seu tempore contracti matrimonio. Ita
enim innuunt ipsae legis verba. En contrato ma
trimonial = hechas al tiempo del matrimonio.
del contrato del, y no de las hechas despues: que
indisputavilem hanc assertionem reddere, quili
bet afirmabit. Sed Ego in tali contione non pu
to, sic sine distintione pertransire, in iisdem leg.
enim verbis alterius legis reperio Ioannem a Fon
tanel. distinguentem. de pact. nup. tom. 1 clau. 2
glos. 1 num. 17 et 21. et d. clau. 4 glos. 29. num.
1 et segq.: tractat de insinuatione donationis fac
te ob causam matrimonii, quam remisit cons
titutio Cathalaunica in cons. unica de donatio
nibus, sub hiis verbis: continuades en los capitols
matrimonials. idest in donationibus continuatis
in capitulis matrimonialibus, et querit an hiis

non obstantibus verbis; si donatio extra dic
ta capitula nuptialia facta fuerit, ob cau
sam tamen matrimonii, an sit necessaria
insinuatio, vel non? Respondet distinguendo,
in donatione facta contemplatione certi
matrimonii cum certa, et determinata spon
sa; et in ea que fit contemplatione matrimo
nii incerti: in ista insinuationem ad validi
tatem petit; in illa, quamvis extra tabulas
nuptiales sive antes sive post constituta fuerit, insinuationes
ex dicta, et rellata constitutione remitit. Hec
ille ex sensu Joannis Monter, et si eam nos ad
predicta verba acomodamus, erit afirman
dum, in bonis donatis contemplatione certi
matrimonii dari usumfructum conjugi supersti
ti quamvis extra capitula nuptialia fue
rit donatio constituta. Sed animadverte nos
tram legem distare a Cathalaunica rella
ta in eo, quod habet negationem excluden
tem omnes donationes hechas despues, et

lex per verba negativa magis restringit. Salgado de reg. protect. p. 2 cap. 7 n. 7 et Lo. Barb. in cap. 3 de consuet. num. 20. et sic multum dubito resolutive affirmare, dari usumfructum coniugi superstiti in donatione, seu bonis donatis contemplatione certi matrimonii iam de presenti contracti, precipue si nulla precedat promissio, aut tractatio de tali futura donatione cum matrimonium contrahitur. Hec sint tibi ad stimulum, ut mature discurrendo veritatis et nre legis sensum invenias.-.-.-.

V. L. Ad cap. 13. lib 2 tit 4 de heredat. et particion ibi: tener las heredades de la Mayorado en fealdat, et ad cap. 3. lib 4 tit 2 de arras. ibi: las heredades de la muller. Et adverte ex nostro foro coniugi superstiti deberi usumfructum omnium bonorum predefuncti; et hoc quamvis ipse non posederit, sed ad eum pertineat illorum nuda proprietas: quia alter habet usumfructum aut ex

testatoris, aut fori dispositione, isto enim cesante, coniux supers alterum usufructum accipiet ex viduitate. Sic Portoles ad Molinum 4 par. obser. 59 num 2et 1099.

2 Interrogatus fui a quodam valde Amico de tali questione circa leg. 14 Comitiorum de Olite anni 1688. cum enim in ea nuptiis secundis intervenientibus, libera testandi facultas restringatur, et observari precipitur lex hac Edictali C. de secundis nuptiis. acciderat, ut Maria filium habente ex primo viro, alium acceperit, ex quo liberis non superstitibus, condere testamentum cupiebat. Filius Marie ex primo matrimonio iam quoque decesserat, sed reliquerat duas filias pupillas, unde instabat questio an iste neptes vitricum sui Patris, eodem modo quo iste, excluderent? Et in ne ponibus habere locum d. leg. hac Edictali, ex ipsius lectione vers. quam observationem.

manifeste constat; solum erat difficultas, quod vitricus concurrendo cum privigno predefuncto habere poterat ex institutione dimidiam hereditatis, alio semisse isti relicto: an ipsi nepotes representando sui Patris personam, satis essent, aequaliter quare sequimur, an vero ~~... divisione ... quantum~~ ex jure cuique venire dandum; ~~... poterant, daret.~~ fovebatur favorabilis resolutio pro vitrico ex eo quod nepotes ex via representationis avie succedebant tum ex nostris foris, et ex novel. 118, et huiusmodi forma successionis etiam in terminis legis hac Edictali admissa est licet nepotes cum Patruo, et Vitrico concurrant, ut constat ex Hodierna ad d. leg. ... 21 per totam. Sed in contrarium putavi nepotibus duas partes hereditatis, seu bessem, relinquendas, vitrico tertiam partem seu tridentem: quia licet representationis et tam successione avie quando cum nepotibus Patruus assisteret, aut intervenirent nepotes ex duobus aut pluribus filiis, ex uno si tantum existant, in capita

dividitur hereditas, unde cum iure pro prio venirent, non plus Vitrico erat relin quendum quam cuilibet ex dictis nepoti bus. Sic Surdus decis. 73. num 10 et seq. Fonta nel. de pact. tom. 2 claus 5 glos. 8 p 4. n 52. Can cer. Var. lib 3. cap. 2 de invent. num 197. Hu ius dubii occasione cogitavi, an dicta Avia posset in tota hereditate instituere Vitricum cum honere, ut predictas duas hereditatis partes teneretur restituere nepotibus? In qua questione extat Hodierne. Sent. in d. trac tatu addit 34 per totam ubi locum etiam in hoc casu predictam legem hac edictali vin dicare defendit, ea singulari ratione, quod in terim dum dies fideicomissi accedit vitricus esset totius substantie dominus; sed si iuris legibus adaptamur, recte vitricum institui sub conditio ne, si non nupserit, et sub ea, et casu mortis res titutionem fiere privygno seu nepotibus preci piatur; nam usufructus consideratur quoque abs que dicta institutione, et viduitate ei compe

tit, et sic nulla utilitas ex simili forma in stitutionis resultabat vitrico. Quamvis enim lex hac edictali C. de secun. nuptiis locum habe re affirmemus etiam in usufructu relicto ut scribit hodierna ques. 31 per totam, hoc pro cedere tantum potest in usufructu legato de quo loquitur; non vero in usufructu forali: quippe forus dum indistincte coniugi superstiti in omnibus predefuncti bonis concedit, vide tur tacite velle derogare in eo dicte legi. ex traditis ab ipsa ques 6. et sic apud nos praxis est, non enim vidi, nec audivi dubi tari, usumfructum viduo coniugi competere, licet sint filii prioris matrimonii. Et quia recte vitrico datur iuxta Fontanellam eligendi facultas inter filios prioris ma trimonii. ut constat ex clau 5 glos. 3 p. 2 num 72. consului, quod quia dicte neptes erant pupil le valde nobiles, formose et divites, et in collo catione virorum, et bonorum administratione damnum imminebat, Avia instituerret secun

dum virum in dicto tridente ad suas liberas voluntates, et in bonis duas neptes (cum vsufructus foralis cesaret) dando dicto secundo viro libertatem, ut inter duas istas neptes posset eligere quam vellet, et alteri minorem partem hereditatis, seu rem particularem adiudicaret. In quo consilio repperies vitricum contra se facturum, si ine qualiter divisseret, nam tantum ex suo tridente detraheret ex dispositione et legis, sed quia ipse non habebat filios, et predictas neptes sanguine suo erant proximas coniunctas et eas ut heredes futuras suorum bonorum alebat, ad eas in rigore et Prudentia vitrici, et simul Avunculi continendas michi valde conveniens visum fuit sic institutionem ordinare =

2 Ad leg 7 lib 3 tit 6 de los matrimonios, vltra ea, que supra sunt scripta fol f num 6. et fol. 96 num 4. adverte, quod quamvis pacta, et gravamina apposita in dotibus sint revocata ex transitu ad secundas nuptias, non tamen ex eo mater libere pone de bonis

dotalibus disponere, imo teneri decisionem legis hac edictali C. de secundis nuptijs observare, ut afirmat Fontanel. de pactis tom 1. clau 4 glos. 9 par 5 n 197. et tom 2 claus. 5 glos. 8 par 3. n 5. nisi premoriatur secundus vir, quo casu mater inter filios utriusque matrimonij libere poterit, inequaliter distribuere ex hijs, que legaliter scripsit Fontanel. tom 2 clau 5 glos. 8 par 4 num 1 et seqq.

3 Ad. cap 3 lib 4 tit 2. de arras nostri fori. ultra ea que scripta habes fol. 39 num 23. et fol. 105. num 1. casum proponere volo, qui michi accidit in quadam consultatione, et est frequens: Patres dum in tabulis nuptialibus filio nupturo facerent donationem reservarunt sibi usumfructum, et alimenta sponsis se daturos promisserunt, sive in domo, seu extra, ubi illis placuerit; contracto matrimonio, dissolutio supervenit per mortem filij, et uxor illius alimenta sibi ministrari a socero petebat durante viduitate in vim promissionis; ultra dicebat, quod quando sibi in dicta viduitate alimenta non deberentur ad minus ius habebat durante vita filij illius

Coniugii, quae orta post ortum sui Patris non plurimum supervixit, et fuit requisitus pro rei posito veritatis. Usufructum non dari in alimen tis debitis Coniugi defuncto pro certo supponimus cum Cancerio lib 2 cap 7 num 76. et alimenta morte ali mentarii extingui, lege tit mo 26 § Pater 2. in fine ff q. do dies legat. cedat, Gratianus. tom 1 discep cap 104. num 30 et segg. in tantum ut quamvis pro certo tempore alimenta sint promissa, si eo non transacto, mors alimen tarii supervenerit, extinguantur ex textu expresso in lege si cum praefinitione 20 ff q. do dies legat. cedat; sed tamen in casu proposito viduam legitime pe tere, iudicavi ex seqq. Promissio facta alimento rum non solum in filii defuncti favorem emanavit sed et eius coniugis; unde licet illius mors acci derit, vita, et causa in uxore durante, alimenta deben tur. ex leg. 1 C de legatis Hec est Petri Surdi de alimentis tit 5 quaest 1 n 14 sententia, in alimentis promissis a tertio favore Matrimonii, utriusque coniu gis vitam spectandam, quae prius fuit Gramatici decis 101 num 56. - et quamvis Corduba de Lara in lege si quis a liberis § non tantum ff de liberis agnoscen

diis num. 62. D. Jerominus Leo. decis. Valent. tom. 2 decis. 199 num 10 et August. Barbos. voto 64 num 2 putent extingui morte filiæ causam alimentorum, et ea cessante, cessare quoque prestationem, licet sit facta in favorem generi, et isti duo conentur verba surdi interpretare, non placuit michi istorum opinio, attendendo quod uxor in nostra hypotesi minime contraxisset, nisi putaret sibi in statu viduitatis fore prestanda alimenta, quia erat valde nobilis, et vir non habebat bona cuius vsufructu frueretur, et pro contrario si vxoris mors acciderit ex nostro foro in dote maritus usufructum habebat: que omnia erant consideranda ex his, que in nostra specie tradit D. Ioannes del Castillo cont. tom 6 cap 136 num 59 cum Marescoto var. lib 2 cap 83 num 29. et latius Castillo controv: lib 4 cap. 60 per totum sed precipue num. 45 in additione. Omnes enim rationes ab isto solide allatas num 7 et 38 et sequentes de dote, que exigi potest, disoluto matrimonio, per maritum a socero, si efectus matrimonij remaneant, ideo filij supervivant matri, que etiam est Petri Barbosæ opinio in leg. Post dotem ff soluto matrimonio, num 47, recte in nostro superio

acomodare poterit, etiam qd. filij non existunt, sed remanet usufructus coniugi, nam cum talia promissa alimenta vicem dotis habeant et veniant in dotis restitutione, nisi contrarium fuerit stipulatum, sint que matrimonij capitalia bona ut apud mant. Fontan. de pactis tom. 2 clau. 7. glos. 3 par. 1a. anum 33. Castillo cont. tom 4 cap 60 in addit num 20 cum Socino, Costa et Ruco, consequenter coniux supers eorum commodo frui debet ex nro foro, dum coniugis predefuncti bona usufructuatur, precipue si verba promissionis utrique, uti in nra hypotesi, faverent, nam alio modo crederem alimenta non excedi personam alimentandam, ob illorum strictam naturam leg. Cum hij. § modus ff de transactionibus. Quoad 2am partem casus propositi, minori dificultate eam posse expediri putavi, nam filia illius matrimonij supers- tite, que erat pars et reliquia contractus que ea de dote dixi mei facultas in alimentorum prestationem influunt, videtur enim socerum non solum in filij favorem, sed et nurus, et filiorum procreandorum promisisse. Late dixi putat pro utraque hanc questionem. Castillo tom 4 dicto cap 60 per totum, sed precipue in additione capitis, ubi in nro casu scripsisse reperies. Non omittam, Costa

Leonem, nec Agustinum Barboam scripsisse ... mentum prestandum dissoluto matrimonio, filio superstite, sed tantum quod absque prole dissolutum fuit, et credo, ex ipsorum doctrina, aliam nobis tradere/tradidisse, si ubi nos ~~essent~~ interrogati. Animadverto etiam Costam nec Barboam non loqui in Regno ubi conjugi debetur usufructus, sed Leonem ~~in~~ eo fuisse loquutum, et tamen ~~[illegible]~~ illam sententiae adheret, nullum verbum de tali ratione mentionantem, sed si totam decisionem inspicias causam te reperire credam ....

Ad dic. cap. 3 de arras nostri fori ibi muerta la muller el marido puede tener sus heredades en fealdat, queres an si uxor decedat ante solutionem dotis, vir a socero, seu alio dotante, dotem exigere possit, ~~usufructuandam~~ licet filii non sint superstites, nam de hoc casu sanium ante dixi. Videre poteris Leonem decis. Valent. tom 2 decis. 195 per totam, ubi licet loquatur in Regno, et persona cui competebat ex foro Valentiae usufructus dotis, tamen negative respondit, ~~[illegible]~~ afirmando ~~[illegible]~~ non exacta dote usumfructum non dari, et

si verba nri Capituli stricte accipias, innuunt loqui de bonis a marito tempore dissolutionis matrimonij possessis, verba enim <u>puede tener sus heredades</u> retentionem, non petitionem dotis promissae significant. sed verius puto eodem modo in nro Regno dari usumfructum dotis promissae ac exactae ex hijs quae late congerit Leo dic decis 195 a num 3 et seqq. non enim nter forus iudaice ad literam est accipiendus ut in Regno Valentiae. Matheu de regim. Valent. cap <u>1 §2 num 7.</u> nec ita manifeste loquitur de usufructu tantum concedendo in bonis a marito possessis, et non in alijs, sicuti Valentinus forus loquitur ut videre poteris in ipso <u>Leone d decis num 17.</u> et hic ratione huius usufructus marito competere actionem ad exigendam dotem iudico licet filij non supersint.

5 Ad leg. 1. lib 3 tit 3 nre Recop. et tit 2 lib 3 nri fori de pechas = nota litem inter Domum
4 Regiam Roncavallensem, et Vicinos de Legarda agitatam fuisse saepius in Sacra Rota, et tandem obtinuit illa per decis. 183. tom 1 Penie et 1135. = 1352. tom 2 eiusdem Auditoris, quas

vide in dicta decisione 1135 num. 11, et in al
tera n. 2 censuit Pectam non habere ignominiam, nec dicere vassalagium in persona solvente, sed tantum esse onus reale adiectum bonis cum quibus transit. et in dict. decis. 1135 num. 2 loquitur de probatione resultante ex informatione Regia anni 1707 quam nos apeo del Rey D. Carlos 3. appellamus. emanarunt in hac eadem causa aliae decisiones 193 tom. 1. et 957. et 1026 tom. 2 coram Penia, sed non disputant de re principaliter decisa, sed circa probationes, et instrumenta. In eadem causa aliae prodierunt decisiones coram Cavalerio in ordine 153. et 281. et licet in illa Rota dubitaverit de ignominia resultante ex solutione Pecciae, ~~attamen postea rece~~ et dandam vicinis remissoriam censuerit; attamen postea recessit a decisione, ea potissima ratione, quod non semper cum Peccia ignominia committitur ex Garcia de Nobilitate glosa 6. n. 64. et dictum in executorialibus relata a D. Penna fuisse Domus Regiae nullum

sui vassallij habuisse, nec ignominiosam
servitutem contra Incolas loci de Legarda:

6 Ad leg. 12 comitiorum de Olite anni
1688 circa exheredationem nota
de foro nro loqui Par de tenuta cap.
59 num. 5. licet inter filios tantum
loquatur.

7 Ad eam dictam leg. notam eam tra
dere originem ab antiquissima Go
torum lege derogata en el fuero Juz
go lib 4 tit. 4. leg. 1a. de qua constat
etiam in Dictionario Hispanico fol.
505. verbo Avolo=